Ժ. ՏԱՐԻ 2745 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 18 ԱՐԵՑ 4385 — 26 ՄԱՐՏ 1893 — 20 ՌԱՄԱԶԱՆ 1310 — ԱՒԱԳ ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

Նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել
առ խմբագրութիւն
ԱՐԵՒԵԼՔ Օրագրի
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه ده غلطه ده آرهولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ		28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան Օսմ. Ոսկի		2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միշտ			50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՄԱՐՏ 26/7 ԱՊՐԻԼ 1893

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ԱՒԱԳ ՈՒՐԲԱԹԻ ՄՏԱԾՈՒՄՆԵՐ

Յիսուսի վերջին մի քանի օրերն ամենէն աւելի սրտաշարժ կերպիւ կը ներկայացնեն այն առաքինութիւններ որոց հրահանգիչ օրինակն եղած էր իւր կեանքն համակ։

Իւր խաչելութեան յանգող եղելութեանց և հանգամանաց մէջ Յիսուս սքանչելի կերպիւ ցուցուց թէ մարդկութիւնը մինչեւ ո՛ւր կրնայ բարձրանալ. զի գիտենք թէ ինք ո՛չ միայն իբրեւ Աստուած, այլ և իբրեւ կատարեալ մարդ ապրեցաւ նաեւ այս վերջին եօթնեկիս մէջ։

Այնքան վսեմ է կրօնն որքան վսեմ իտէալ մը կը դնէ մարդուն առջեւ։ Քրիստոնէութիւնն, իբրեւ գործնական կենցաղի կանոն, վսեմագոյն առաքինութիւնները կը հանդիսացնէ մեր առջեւ՝ յանձին իւր հիմնադրին, որ ո՛չ միայն կը քարոզէ, կը վարդապետէ, այլ և կը գործադրէ։

Խոնարհութիւնը մին է այս քրիստոնէական առաքինութեանց։ Ունայնամիտ մարդոց գոռոզութեան դէմ բարձրաղաղակ բողոք մ'է Ոտնլուայի արարողութիւնը։

Ժողովրդականութիւն, աղքատասիրութիւն Յիսուսի կեանքին ու վարմունքին մէջ ամենէն ուշագրաւ հանգամանքներէն մին է։ Ամենէն աւելի ընկերսիրական է Յիսուսի վարդապետութիւնն, որ երբեք չի փաղաքշեր մեծատուններն և հարստութիւնը ձիրք մը չի նկատեր։ Հաւասարականութեան, այսինքն՝ մեծատանց վայելքներն աղքատաց հետ բաժնելու սկզբունքին յարատեւ ջատագով մ'է։ Իւր կեանք բոլորովին ժողովրդական է։ Այս պատճառաւ իսկ, իւր հիմնարկութենէն տասնեւինն դար ետք, այս կրօն ժամանակիս ոգւոյն ա՛յնքան յարմար կը նկատուի, իւր խօսքեր կը քարոզուին ամէն ժամանակէ աւելի զօրութեամբ և ազդուութեամբ ի լուծումն ընկերային առարկութեանց։ Այն խօսքերն ամենէն մեծ սպեղանին կը գտնուին այսօր իսկ՝ մարդկութեան աւելի տառապեալ մասերն սփոփելու և ներկայ կեանքին մէջ իսկ անոնց վիճակին աւելի կամ նուազ բարւոքում ձեռք բերելու համար, մեղմացնելով ընչաւէտ դասերու սիրտերն, և քաջալերելով բարեգործական ձեռնարկները։

Ներողամտութեան, համբերութեան և համակերպութեան մեծ օրինակ մ'է Յիսուսի կեանքն, երբ կը ներէ Պետրոսի ուրացման, երբ Գեթսեմանիի պարտէզին մէջ կ'աղօթէ, կրելով բոլոր յուզումները, բոլոր հոգերն ու ցաւերը վտանգեալ և տառապեալ մարդկութեան, վերահաս վտանգն զգալով, և դառն բաժակի մը իրեն խնայուելուն բաղձալով, բայց նաեւ համակերպելով իրմէ պահանջուած զոհողութիւնը կրելու, եթէ հարկ անհրաժեշտ էր յօգուտ ընդհանրութեան։ Յիսուսի կեանքին այս էջերն ամենէն սրտաշարժ և ամենէն կրթիչ և շինիչ դասերն են որք երբեք տրուած ըլլան մարդկութեան։ Այս պարզ էջերուն չափ հոգեյոյզ էջեր ո՛չ մէկ Թատերգակ խորհած է երբեք։ Վասնզի, ձախորդութեան հանդէպ կատարեալ մարդ է Յիսուս։ Իւր տառապանքն, իւր աղօթքն, իւր կսկիծն, արհաւիրքն որ կը պատէ այն Գեթսեմանիի գիշերն՝ ամենայն ինչ մարդկային է կատարելապէս։ Եւ իւր կատարեալ մարդկութեամբն է որ Յիսուս ամենէն համոզիչ դասերը կուտայ իւր հետեւորդներուն։ Իբրեւ մարդ կը տառապի, բայց երբ Մարդկութեան օգուտն իւր միտքը կը բերէ, կ'սրտապնդի, վայրկենական նուաղումը վերջ կը գտնէ, և իւր սրբազան պաշտօնին գիտակցութեամբ կը յորդորէ իրենները նոյն համակերպութեամբ յանձնառու ըլլալու յաջորդ աղէտալի դէպքերուն։

Իսկ Խաչելութիւնն, հա՞րկ է ըսել, Անձնուրացութեան ամենէն փառաւոր, ամենէն եզական օրինակն է որ տրուած է իւր հետեւորդներուն։

Յիսուսի վարդապետութեան, ինչպէս Յիսուսի պաշտօնին, բարձրագոյն կատարումն էր այս մեծ դէպք։ Իւր բոլոր քարոզութեանց միջոցին վարդապետած էր թէ մարդ իրեն համար միայն ապրելու չէ, թէ մարդ իւր նմաններուն համար ալ ապրելու է, և ինք իւր անձը զրկելու պատրաստ ըլլալու է, երբ մարդասիրական և կրօնական մեծագոյն օգուտ մը զայն պահանջէ։ Եւ երբ վայրկեանն եկաւ որ զոհողութեանց մեծագոյնը կրելով իւր վարդապետութեանց տար վերջնական նուիրագործման կնիքը, չվարանեցաւ։ Այս ըսել չէ թէ իբրեւ մարդ տկարութեան վայրկեաններ չունեցաւ։ Եթէ չունենար, կատարեալ մարդ եղած պիտի չըլլար։ Բայց հոգին յաղթեց մարմնոյն։ Միտքն իշխեց նիւթին։ Եւ իւր խաչելութեամբ դարուց ի դարս յիշատակելի մեծ դաս մը և օրինակ մը թողուց անձնուրացութեան։

Բայց հիմա մեր չափազանց «գործնական» կենցաղին մէջ ուր եսասիրութիւնը կը տիրէ՝ ի՞նչ օգուտ կրնանք քաղել այս մեծ դասէն։

Եկեղեցականք՝ իբրեւ անմիջական հետեւողք Յիսուսի օրինակին՝ միթէ չէ՞ն կրնար քիչ մը աւելի անձնուրացութիւն ցուցնել Եկեղեցւոյ ծառայելու գործին մէջ։

Միթէ ընչաւէտ դասերն յօգուտ նուազ բախտաւոր դասերուն զոհողութիւն մ'ընելու համար չե՞ն կրնար քաջալերուիլ այս մեծ օրինակէն որ տրուեցաւ նաեւ իրենց։

Միթէ անոնք որ աւելի մտքով և հոգւով են հարուստ՝ իրենց նմաններուն բարոյական բարւոքման աշխատելու համար նոր խթան մը չե՞ն կրնար զգալ։

Իրապէս, ամէն մարդ, որչափ ալ խոնարհ, որչափ ալ տկար, կրնայ տակաւին խոնարհագոյն և տկարագոյն անձի մը նկատմամբ ցոյց տալ սոյն այս քրիստոնէական առաքինութիւնը։

Բանն ա՛յն է որ ինք տոգորուած ըլլայ Քրիստոսի օրինակաւը։ Բ. Փ.

* * *

ԶԱՏԻԿՆ Ի ՀԱՅՍ

Զատկին հաստատութիւնն որ իսրայէլեան է, մանրամասն կերպով բացատրուած և հռչակուած է Ելից ԺԲ. գլխոյն մէջ (և յետոյ Բ. Օրինաց ԺԶ. գլուխ)—թէ զատիկը կամ զենլու գառնն ինչպէս պէտք է ըլլի, ինչպէս պիտի մորթուի, ինչո՛վ պիտի պատրաստուի, ինչպէս պիտի ուտուի, և այլն։

Զատիկը, կամ լաւ եւս Մեծ Զատիկն, (*) որ ո՛չ միայն հրէական գրաւոր պատմութիւններով, հնագոյն յիշատակներ կը զարթուցանէ մտաց մէջ, Նեղոսի ափերէն Կարմիր ծովու հունէն մինչեւ անապատին խորերը և Յորդանանու ափունքն, ընդգրկելով ընտրեալ ժողովրդեան մը կեանքն և հին քաղաքակրթութեան բազմազանակ կերպարանքները պատմական կենդանութեամբ, այլ և զատկական հաւկթի նախապատմական զրոյցներն և պատմական նկարները, գրեթէ Արեւելեան բոլոր ժողովրդոց և Արեւմտեանց մեծ մասին հասարակ, կը շահագրգռեն զմեզ. մանաւանդ [illegible] հայ-հեթանոսական ժամանակէն պահած խորհրդանշանական (symbolique) իմաստն ու կարեւորութիւնն այն սերտ աղերսով, զոր ունին ժամանակին կրօնական ըմբռնման հետ, և [illegible] մտաւոր տարամութեան բարոյացուցիչ հանգամանքն։

Հնախօսական որ և իցէ մի աշխատանք, սակայն, դեռ լոյս մը սփռած չէ մեր նախնեաց այդ ժամանակի բարուց և սովորոյթներու վրայ, որոց ճշգրիտ հետազօտութիւններն անշուշտ անդրպատմական կեանքի մը գիծերն ու գոյներն ի լոյս պիտի հանէին իբր խաւար խանձրացումի մը մէջէն և պիտի յանձնէր մատենագրական անկապուտ աւանդատան՝ կենդանի նկարներով։

Նուազ աշխատութիւն մը չի պահանջեր նաեւ Զատիկ բառին ստուգաբանական խնդիրն, որ տիրապէս պարտի հետաքրքրել զհայ քրիստոնեայն, առաւել եւս լեզուաբանական յաղթութեանց բանասէր հերոսներն։

Այդգունակ աշխատութեան մը նախապատրաստական նիւթերը պիտի հայթայթէին Ս. Գրոց մէջ Զատիկ բառին գործածութեան տեղերը, մանաւանդ բնագիրներու (Հին Կտակարանի Եբրայեցերէնն և Նորոյն Յունարէնն) բառերուն համեմատութիւն։ Հոս կը զգացուի ահա բաղդատական լեզուագիտութեան ուսումնասիրութիւն մը. բառին այգրենածին ծագումը կամ նշանները գտնելու համար Արեւելեան լեզուաց հնագոյնին՝ Սանսկրիտի մէջ։

Հայերէն լեզուի բառգիրք Աստուածաշնչի (բնագիր) մէկ մասին մէջ գըրուած Եբրայական փէսախ, (*) ([illegible], [illegible], անցք, տօն Իսրայէլի մեկնման, զատկական գառն) բառին ի կիր առնուած յարմարութեան համեմատ Զատիկ գրուած է և նոյն յարմարական մեկնութեամբ [illegible] ([illegible]) բային արմատականին հետ ([illegible]) կը նոյնացուի. իբր [illegible] կամ [illegible] Իսրայելացւոց. մինչ Աստուածաշնչի մէջ [illegible] կամ [illegible] Աստուծոյ է։

Զատիկ բառն անշուշտ ունի հայերէն լեզուի մէջ ինքնական իմաստ մը, զոր չէ պահած մեր գրականութիւնն և լոկ ժողովրդական փոխանցմամբ (ընականաբար նոյն առումով գործածուած յետին ժամանակաց գրականութեան մէջ) մնացած իբր նշանակիչ Քրիստոսի Յարութեան, Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ մէջ։

Զատիկն պէտք է առնուլ կամ իբր նախնական (Հայ-հեթանոսական) դարուց Տօնի մը անուն — ինչպէս կ'առնունք Տրնդեզ, Տեր Աստուծմէն, (Հայած ձեւն Տեառնընդառաջ), Ծաղկազարդ (**) ծառ զարդար, ապա. [illegible]), Նոր կիրակի, Կանաչ կիրակի (Աշխարհամատրան կիրակի) [illegible], Վարդավառ (**), Վերափոխում (***) անշուշտ սոյն Տաղաւարին հին առումն)։ Նաւասարդ, [illegible] և այլն. — և կամ իբր [illegible], [illegible], և ո՛չ այլ ինչ։

Թողլով այդ հնախօսական խուզարկութեանց բազմադիմի աշխատութիւններն իրենց վարպետներուն, ինկատ առնունք մի միայն Ս. Գրոց ինչ ինչ տեղերն ուր Զատիկ ցուցուած է իբր [illegible] կամ [illegible] և ամենէն յստակ կը գտնենք թէ Մովսէսի յայտնած պատգամն է ոչխար (կամ գառն) պատրաստել ըստ մարդաթուի (Ելք. ԺԲ)։ Զատիկն ոչխար նշանակութեամբ առ հասարակ կը տեսնուի թէ՛ Ելից և թէ Բ. օրինաց ԺԶ. 5ին մէջ. «Եւ մի՛ ժամեսցես զենուլ զԶատիկն» (Բ. Օր. ԺԶ. 5) «զենցես զԶատիկն» (Նոյն անդ 6)։

Աւետարանաց մէջ աւելի յստակ է և որոշ գործածութեան կերպն ու տեղն. «Ո՞ւր կամիս զի պատրաստեսցուք քեզ ուտել զԶատիկն» Մատթ. ԻԶ. 17, 18, 19, 21 (մինչեւ ուտէին)։ — «Յորժամ զԶատիկն զենուին»։ «Երթիցուք պատրաստեսցուք զի կերիցես զԶատիկն»։ «Ուտիցեմ զԶատիկն»։ «Պատրաստեցին զԶատիկն» «և մինչ ուտէին» Մրկ. ԺԴ. 12, 14, 16, 18. — Ղուկաս տեղ մը Տօն իմաստով կը գործածէ բնագրին բառն. «Մերձեցաւ Տօն Բաղարջակերացն որ կոչէր Զատիկ» (ԻԲ. 1) իսկ քիչ յետոյ (ԻԲ. 7), «Յորում օրէն էր զենուլ զԶատիկն»։ «Երթայք պատրաստեցէք մեզ զԶատիկն զի կերիցուք»։ «Յորում զԶատիկն ուտիցեմ»։ «Պատրաստեցին զԶատիկն»։ «Զայս Զատիկ ուտել ընդ ձեզ» ԻԲ. 9. 11, 12, 13, 15. անգքն, անշուշտ, ոչ կը [illegible], ոչ կը [illegible], ոչ ալ [illegible]։

Այսպէսին սոյն դոյզն նկատողութիւնք չեն զօրեր հարկաւոր հիմերը պատրաստել Զատկին հայական յօրինուածութիւնը գտնելու. կարողներու բաղդատական քննութիւնները թերեւս հին [illegible] մը հետ նոյնացնելու կը յանգին. միւս կողմէ սակայն [illegible] կամ [illegible] նշանակներն ալ անհաւանական չերեւիր, մանաւանդ երբ համեմատենք զայն քովը լեզուի մը Պարսկերէնի [illegible] (զարնել, փռասել, սպաննել կամ [illegible]) բային հետ (ուստի [illegible]), սաստիկ՝ ուղղակի [illegible] կամ [illegible] նշանակեր. բայց կայ ներքին աղերս մը իմաստի, [illegible] կամ [illegible] հետ։

Եւ անշուշտ, աւելի բանաւոր է պարսկերէն [illegible] կամ անոր մի եզականին մէջ ընդունիլ զատիկ բառը, քան պարզ յարմարական մեկնութեամբ մը հանել զայն [illegible] ([illegible]) բային, որ հակառակ է բոլորովին ժամանակիս լեզուագիտական ուղղութեան, որ մարդկային լեզուաց ծագման մթութիւնները կը լուսաւորէ ի շնորհս բաղդատական գիտութեան։

Թէպէտ չունինք հայ Դարմսթեթեր մը, հմուտ իրանական ուսումնասիրութեան, որ իւր հետաքրքրական և հանճարեղ գիւտերով մասնակի լոյս մը սփռէր մեր լեզուի հին գործարանաւոր կեանքին, նշանակելով կազմող կենդանի ջիղերն ու մկանունքն, այլ կ'ըղձանք հայ մատենագրութեան և հայ բանասիրութեան վաստակաւորաց գեղեցիկ գիւտերն ու բեղնաւոր արդիւնքները վայելել, որք նուիրուած այս տեսակ աշխատութեանց՝ հնախօսական գիտութեան կարեւորութիւնը մատնանիշ կ'ընեն մեր մէջ։

Բայց սիրելի է որ այն վաստակաւորաց որք ծանօթ են արդէն մեր մատենագրական ասպարիզին վրայ՝ հմտալից յօդուածներն հետաքրքրեն ընթերցողն այսպիսի խնդրոց վերաբերմամբ։

[illegible]

(*).—Դիտելի է որ գաւառաց մէջ տեղ տեղ Ծննդեան Տօնին Պզտիկ Զատիկ կ'ըսեն, իսկ բուն Զատկին՝ Մեծ Զատիկ. այդ սովորութիւնը պատմականապէս կը վերանայ մինչեւ Ե. դար, եթէ Եղիշէի Զատկին առընթեր ի կիր արկած Մեծն հասարակ ածական մը չի նկատենք, ինչպէս նաեւ յետին ժամանակաց պատմիչներուն գործածութիւնը։ Թերեւս հին է Մեծի, Պզտիկի կիրարկութիւնն առ քրիստոնեայս, երկու մեծ Տաղաւարաց խնդիրն որոշելու մասին։

(*) Ելք ԺԲ. 11. Զատիկ, փէսախ=անցանել, երբ ստուգաբանութիւն կը համարուի յաջորդ տուն «Եւ անցից ընդ ամենայն երկիր Եգիպտացւոց...»։—Նոյն տ'նք 13 «[illegible]» Եբր. «[illegible]» (Տե՛ս Հնգամատեան Տպ. Գ. Պղտատեան) որ կը համապատասխանէ նոյն փէսախ բառին։

Այս փոքր բաղդատութեամբ հաւանական է ենթադրել թէ Եբրայական բառերն իրենց ամբողջական իմաստով չեն հասած. զի այժմեան Եբրայագէտք՝ Եօթանասնից թարգմանութենէն նշանակելի [illegible] կը թարգմանեն բնագիրը։ Եւ [illegible] չենք կարող ըսել թէ ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆՔ—որք Եբրայական լեզուին գործածութեան ժամանակ կ'ապրէին, շատ քաջ գիտէին զայդ և կը կազմէին տեսակ մ'ընտիր կաճառ լեզուագէտ գիտնոց այդ հսկայ աշխատութեան ժամանակ—նուազ գիտէին քան այժմեանները, կ'ըստիպուինք ենթադրել թէ Եբրայական բառերն իրենց [illegible] և [illegible] նշանակութեան բազում ինչ կորուսած են. զի ինչպէս կարելի է մեկնել փէսախ բառին [illegible] և [illegible] հակառակ նշանակութիւնն։ Անշուշտ կա՛ն նաեւ այսգունակ ուրիշ բառեր, որք բնագրական ճշգրտութենէ հեռի կը մնան։ Եբրայական լեզուին հնչումներն և արտասանութիւնք իսկ, որք այնքան դժուար են, թերեւս տարբերութեամբ կը խանգարեն բառին իմաստը.—Նոյն իսկ Հրեայք Աստուծոյ անունը չարտասանելով՝ յետոյ մոռցան անոր ուղղագրութիւնը, որ այսօր վէճի նիւթ եղած է։

(**).—Ծաղկազարդն քրիստոնէական հին սովորութեանց հետքեր մնացած են լոկ. և այդ առաւելապէս գաւառաց մէջ և իւրական սերին յատուկ մի եղանակաւ։ Ծաղկազարդի գիշերն հարսներ և հարսնացուները համար է՛ն սուրբ վայրկեաններ են. տարեց կիներու (մայր, սկեսուր, զոքանչ, բան գիտցող պառաւ) գլխաւորութեամբ կը հանդերձին եկեղեցի երթալ. գիշերն ի բուն կը մնան անքուն, կամ քիչ կը քնանան. այնպէս որ ժամը 5—6ին եկեղեցւոյ վերնատան լաւ տեղերն կարենան գրաւել. Քրիստոսի գալստեան ճամբուն վրայ տարածուած հանդերձներուն նշանակ՝ զարդարուն կերպով կը հագուին. ծիրանեաց և արմաւենեաց ճիւղերուն նշանակ՝ նոր հարսունք՝ եկեղեցւոյ կը նուիրեն իրենց հարսանեկան գունեան մոմեր (կարմիր, կանաչ, մեղրամոմի գոյն Թերթիկներով պճնուած. արդէն մոմերն ալ, որք զուտ մեղրամոմ են, կը ձեւացնեն տեսակ մը փունջ գունագեղ), դրամ, [illegible] (չորս տոտանիներն ասղնուած ճերմակ Թաշկինակ մը), հարսնցուք՝ աւելի դրամական նուէրով կուգան. իսկ այդ օրուան եկեղեցական արարողութիւններն խըղդող կանացի խուլ աղմուկներ «Ովսաննայ»ի նշանակ չենք ընդունիր։

Այս ամենը որ կարեւոր պատրաստութեամբ մը կ'ըլլի, զի քաղքին հեռաւոր վայրերէն կուգան եկեղեցւոյն մօտ տուն մը գտնել ամենայն ոգեւորութեամբ, բացինք տեսակ մը «գղրգին» է, որ կը յիշեցնէ «գղրգեցաւ»։— Դրամական նուէրներն հաւաքելու համար առտուն կամ երեկոյին գրուած անուամբ բաց ծանուցում մը կը լինի 3-4 տէրտէրներու միջոցաւ և 1—2 ժամուան մէջ բաւական արդիւնք կը ստանայ եկեղեցին, որուն կը մասնակցի ժողովուրդը։ Սոյն գրուածը տեղի կ'ունենայ նաեւ Տեառնընդառաջին՝ յիշեցնելով գառին կամ աղաւնոյ ընծայաբերութիւնն առ Հրեայս։ Տեառնընդառաջին կ'ելնեն նաեւ հարսունք իրենց [illegible]։ Ահա ինչ որ քրիստոնէական հնութիւն մը կը համարուի Ծաղկազարդի և Տեառնընդառաջի միացուցիչներն, չմոռնալով նաեւ հնոց կրակն։

(**).—Տեղ տեղ Ջրոյ Զատիկ (Սու Զատիկ), հանդիսապէս ժողովուրդ մանուկը և աղջիկունք, լոկ ջնջակ մը սփռած դէմ առ դէմ կը ջրեն զիրար։

(***).—Սերբենիէ Զատիկ (Սերբենց Պայրամը.—Սերբենիէ կամ [illegible]) ուտէրը փրցնելու խնջոյ. այս Տաղաւարին կը պատահի միշտ. այգիներուն պաղանման համար տարուած խնամոց այդ սովորոյթը Թէպէտ ամեն տեղ տարածուած չէ, այլ կը կրէ հնութեան կնիք մը, որ գեղեցիկ զուգադիպութեամբ կը յիշեցնէ մեր հայկական ամսոց անունները՝ Նաւասարդ... Քաղոց, Մարերի, Մարգաց եւն., որք ունին իրենց հնախօսական պատմութիւնն։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (113)

Է. ՌԻՇՊՈՒՐ ԵՒ Է. ԼԻՑԸՆ

ԲԱՐԻԶԻ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻՔ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՀՐԵՇՏԱԿ ԵՒ ՍԱՏԱՆԱՅ

—Ա՛հ, ես չեմ ակնարկեր այն հիւանդութիւնը, որ առժամապէս իր սենեկին մէջ պիտի պահէ զայն։ Խնդիրը աւելի ծանր և այլապէս սոսկալի չարիքի մը վրայ է։ Տարիէ մը աւելի է որ չէի տեսած Կասթոնը, երբ իրարու հանդիպեցանք մօրը տունը, երեք օր առաջ։ Լա՛ւ ուրեմն, դըժուարաւ ճանչցայ իմ առջի ուրախ զուարթ բարեկամս։ Ռօսթան կոմսն ա՛լ իր անձին շուքն է մնացեր։ Եւ գիտէ՞ք ինչ իմացայ. ապշութեամբ և խորին ցաւով իմացայ թէ Կասթոն տը Ռօսթան կորուսած էր ամեն բանի և իր անձին յարգանքը, թէ սաստիկ խաղամոլ մըն էր եղած, թէ ընկղմած էր ամենավատթար մոլութեան մէջ և կ'աղտեղէր իր զինանշանը, ականջ չկախելով ոչ բանականութեան, ոչ ալ իր պատուի ձայնին. վերջապէս իմացայ թէ Ռօսթան կոմսը ամեն օր գինով տուն կը դառնայ և թէ կը համարձակի նախատել իր մայրը։

«Յանցաւո՞ր եմ երբ քիչ մը առաջ ըսի ձեզ թէ Կասթոն ահռելի կացութեան մը մէջ կը գտնուի և թէ մեծ վտանգ մը կ'անցունէ...։ Օ՛հ, այո, աղէտը սոսկալի է, և եթէ զինք սիրողները ձեռք չը կարկառեն իրեն, օգնութեան չհասնին, խեղճը կորսուա՛ծ է։ Ես իր բարեկամն եմ, տիկին, և մտածեցի թէ անպատճառ կեցուցնելու էր զայն անդունդին եզրը։ Ազատել կուզեմ բարեկամս, տիկին. կուզէ՞ք օգնել ինծ, ըսէ՛ք, կուզէ՞ք օգնել։

—Կ'ենթադրէք թէ ես ազդեցութիւն ունիմ Պ. տը Ռօսթանի վրայ, մինչդեռ չունիմ, պարոն կոմս։

—Լաւ։ Բայց ներեցէք որ հարցում մը ուղղեմ ձեզ։ Կը մոռնա՞ք ինչ որ քիչ մը առաջ ըսի ձեզ Կասթոնի մասին։

—Ուրիշի մը պիտի պատասխանէի, այո. բայց ձեզի, պարոն կոմս, չեմ ուզեր ստել։ Ես գիտէի ձեր ըսածները։

—Շնորհակալ եմ ձեր անկեղծութենէն։ Իրաւունք ունիք, այո, երկուքս ալ անկեղծ ըլլանք...։ Եւ ցուցնելու համար թէ մտածումներս չպիտի ծածկեմ ձենէ, նախ կ'ըսեմ թէ ձեր ապարանին սեմէն չանցած, շատ գէշ կը մտածէի ձեր վրայ։

—Իսկ հի՞մակ, պարոն կոմս։

—Տակաւին չկրցայ նոր գաղափար մը կազմել ձեր վրայ, տիկին. բայց այն կինը չէք որուն կը կարծէի հանդիպիլ հոս. կանխակալ կարծիքներով եկայ, զորս ա՛լ չունիմ...

Ուրախութեան փայլ մը անցաւ Սիւզայի ակնարկէն։

—Ա՛հ, յարեց կոմսը, ձեր ձեռքն է պահել զիս այս նպաստաւոր տպաւորութեան տակ. այո, եթէ ուզէք, դուրս պիտի ելնեմ ասկէց՝ բարի խորհելով աւելի քան չար։

—Ի՞նչ ընելու եմ ասոր համար, պարոն կոմս, հարցուց Սիւզա։

—Օ՛հ, շատ պարզ բան մը, Ռօսթան կոմսն իր մօր, իր ընտանիքին դարձուցէք։

—Ես Պ. տը Ռօսթան կոմսը շղթայով մը չեմ բռներ, յարեց ոգեւորութեամբ. իր մօրը տունն է. ես չպիտի երթամ յափշտակեմ զայն տիկին կոմսուհիին բազուկներէն. թող պահէ զայն, չեմ ընդդիմանար բնաւ։

—Դուք աղէկ գիտէք թէ սենեակէն ելնելուն պէս ընելիք առաջին գործը պիտի ըլլայ ձեր քովը վազել։

Սիւզա անխօս մնաց, բայց ժպիտ մը ունեցաւ որ կը նշանակէր. գիտեմ։

—Որոշուեցաւ որ անկեղծ ըլլանք, ըսաւ Մարսէլ, երկու բարեկամներու պէս խօսակցինք։

—Կը կարծէք ուրեմն, պարոն կոմս, թէ ես կրնա՞մ արգիլել Պ. տը Ռօսթանն հոս գալու։

—Անշուշտ ոչ. բայց անիկա կրնայ ա՛լ չտեսնել զձեզ։

—Ինչ որ կը նշանակէ, յարեց Սիւզա. հեռացէք այս տունէն զոր կը պարտիք Պ. տը Ռօսթան կոմսին առատաձեռնութեանը, անհետ եղէք, և այնքան լաւ ծածկուեցէք որ չի կրնայ գտնել զձեզ։ Աղէկ հասկցա՞յ ձեր միտքը, պարոն կոմս։

—Այո, տիկին։

—Դուք Պ. տը Ռօսթանի բարեկամն էք. յիրաւի կամ յանիրաւի կը մտածէք թէ ես աղիտաբեր եմ անոր, կուզէք հեռացունել, բաժնել զիս անկէց։ Կը հասկնամ։ Բայց ձեր հաշուին մէջ, պարոն կոմս, մտածեցի՞ք իմ վրայ, հարցուցի՞ք թէ ե՞ս ի՞նչ պիտի ըլլայի։

—Այո, տիկին, պատասխանեց Մարսէլ խոնարհելով։

—Այսպէս, Պ. տ'Ակիէռա կոմսը, որուն բարութիւնը, ազնիւ զգացումները, մեծութիւնը ամեն մարդ գիտէ, այնքան դիւրագի՞ն կը կարծէ կնոջ մը էութիւնը... ինչ որ կուզեն ըսեն, վերջապէս կին մըն եմ. ամենուն պէս ես ալ միտք, հոգի և սիրտ ունիմ...։ Լաւ ուրեմն, կը կարծուի թէ կարելի է, առանց գէշ գործ մը գործելու, խորտակել իմ կեանքս և երջանկութիւնս կորզել ինէ։ Պարոն կոմս, ձեր խնդրած զոհողութիւնը իմ քաջութենէս վեր է. կարողութենէն վեր բան մը պահանջելու չէ սիրտէ մը։

—Տիկին, պատասխանեց Մարսէլ շատ հանդարտութեամբ, ըսի ձեզ թէ անպատճառ կուզեմ փրկել Կասթոնը. իրեն համար, մօրն համար հոս եկած եմ։ Ձենէ խնդրածս զոհողութիւն մըն է թերեւս, բայց իրաւ ձեր քաջութենէն վե՞ր է։ Անկեղծօրէն ըսէք ինծ, իրա՞ւ ձեր սիրտն է զոր ես հարուածել կուզեմ, ձեր երջանկութիւնը զոր ես փճացնել կուզեմ։

—Չեմ հասկնար ձեր միտքը, պարոն կոմս, պատասխանեց Սիւզա յոխորտաբար գլուխը վեր առնելով։

—Տեսէ՛ք, նորէն անկեղծութիւննիդ կը կորսնցունէք, ըսաւ Մարսէլ ժպտելով։

—Ի՞նչպէս։

—Անշուշտ, վասնզի ձեր երջանկութիւնը բնաւ վտանգեալ չէ, ձեր սիրտը բնաւ տանջանքէ մը չի վախնար։

—Բացատրեցէք ձեր միտքը, պարոն կոմս։

—Մի՛ ջանաք խաբել զիս, տիկին. դուք բարի էք, սիրտ ունիք, պարկեշտ սիրտ մը, կ'ըսեմ. ինչո՞ւ ինէ կը ծածկէք ձեր ունեցած յատկութիւնները։

«Կ'ուզէք որ բացատրեմ միտքս։ Շատ աղէկ, աւասիկ ինչ ըսել կուզեմ. Կասթոնը չէք սիրեր։

—Պարո՛ն կոմս, գոչեց Սիւզա։

—Նորէն կ'ըսեմ, չէք սիրեր Ռօսթան կոմսը, շարունակեց Մարսէլ հաստատ ձայնով։

Իր նայուածքին տակ Սիւզա աչուըները խոնարհեց։ Կոմսն աւելցուց՝ բազուկը Սիւզային երկնցնելով.

—Նոյն իսկ կրնամ յաւելուլ,—եւ դուք չպիտի համարձակիք հերքել ըսածս,—կ'ատէ՛ք զայն։

Այս մարդուն առջեւ որ կարծես կը կարդար իր միտքը և որ մինչեւ հոգիին խորը կը զննէր, Սիւզա սարսռաց և ճակատը խոնարհեց։

—Տեսնենք, շարայարեց Մարսէլ, ձեզի ի՞նչ ըրաւ այս խեղճ Ռօսթան կոմսը, ի՞նչ ոճիր գործեց արժանանալու համար ձեր տուած սոսկալի պատիժին... Կը ճանչնամ զայն, թեթեւ է, անձնապաստան, անփառ, բայց չար չէ... Նախատած է ձեզ, չարիք մը, մեծ չարիք մը ըրած է. այնպէս ըլլալու է, քանի որ, անոր ձեռօք հարստանալով, անոր պարգեւներով լցեալ, հակառակ իր հնազանդութեան եւ նոյն իսկ սիրոյն, տակաւին չէք կրցած ներել անոր։ Առանց գիտնալու թէ մինչեւ ուր կրնար երթալ ձեր վրիժառութիւն, գուշակեցի զայն... Ա՛հ, եթէ մինչեւ հիմա տեսածներէս դատեմ, ձեր ուզածը սոսկալի է... Բայց ձեր ուզածը, տիկին, խեղճ Կասթոնին մահէն ալ աւելին է. իր վատթարումն է, իր կատարեալ անկումը... Սոսկումէ կը սարսռամ մտածելով թէ իր յարատեւ գինովութիւնը կրնայ խենդութեան տանիլ զայն։ Եւ երբ այսքան ծաղկատի, այսքան գեղեցիկ կը տեսնեմ ձեզ, ա՛լ չեմ համարձակիր կարծել թէ այս գձուձ արարք, այս ոճիր ձեր գործն է, թէ դուք կանխաւ պատրաստած էք զայն։ Երկո՞ւ կին կայ, երկո՞ւ էակ կայ ուրեմն ի ձեզ. հրեշտակն ու սատանան։ Այն առտեն զգետնելու է այս վերջինն և ձգելու է որ հրեշտակը կարենայ Թռիչ առնել։ Հաւատացէք, տիկին, Աստուած վրէժխնդրութեան համար ստեղծած չէ զձեզ. կեանք տուեր է սիրելու և չէ թէ ատելու համար. ատելութիւնը հրէշներու, անխծակուռ արարածներու զգացումն է...

«Կը պաղատիմ, տիկին, յանուն ձեր մօր եթէ տակաւին կ'ապրի, յանուն ձեր մանկութեան քաղցր հաւատքներուն, յանուն Աստուծոյ, զոր չէք մոռցած՝ ապահով եմ, կեցէ՛ք, ա՛լ առաջ մի՛ երթաք... Կասթոնն ընկերութեան, իր ընտանիքին դարձուցէք. և եթէ այս խեղճին, ձեր բարկութեան, ձեր արհամարհանքին այս առարկային համար չըլլայ, գոնէ իր մօրն համար ըրէք, որ կիներու լաւագոյնն, էն մեծարելին, էն սուրբն է։

(Շարունակելի)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Պ. ՇԱՐԼ ՏԻԲԻՒԻ, Ֆրանսայի նոր նախարարապետն, իւր գործոց զաւակն է: Ինքնօգնութեամբ յառաջ եկած է: 1851ին ծնեալ գաւառի մը մէջ, իւր հայր դատաբանի գրագիր էր և իւր մայր ծխախոտի խանութ մը կը բանեցնէր: Բայց տղայն թէ՛ խելացի էր և թէ խելօք, և համալսարանական ընթացքը փայլուն կերպիւ աւարտելով, 1874—80 ին փիլիսոփայութեան դասախօս եղաւ գաւառային կրթարանաց մէջ, յետոյ կրթական քննիչ: 1885ին հանրապետական երեսփոխան, իւր պերճախօսութեամբ և հմտութեամբ ուշադրութիւն գրաւեց իւր վրայ, և մասնագէտ ճանչուեցաւ մանաւանդ կրթական խնդրոց: Այնպէս որ երբ՝ նախարարական ուրիշ պաշտօն չվարած՝ Պ. Ռիպոյի կողմէ կրթական նախարար անուանեցաւ, ամէն ոք խոստովանեցաւ թէ արժանաւոր ընտրութիւն մ'էր այս: Ինչպէս այն ատեն ալ նշանակեցինք, Պ. Տիբիւի հաւատացեալ մարդ մ'է, որ դասական ընտիր գործեր ունի հեղինակած նոր սերնդեան առ. Աստուած, առ. ծնողս, առ. ուսուցիչս, առ. միմեանս և առ. հասարակութիւնն պարտաւորութեանց վրայ: Հոգեպաշտ իմաստասիրութեան հետեւող մ'է: Միանգամայն շատ պարկեշտ, ուղղամիտ, վերջապէս պատուական մարդ մ'է: Միակ խնդիրն այն է որ արդի հանգամանաց մէջ կազմեալ այս վարչութեան երկարատեւութիւնն ապահովեալ չէ:

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՓՈՂԵՐԱՆՈՑ ԵՒ Պ. ԹՈՒՄԱՆԵԱՆՑ. —Գերման լրագիրք կը ծանուցանեն թէ «Պարսկաստանի Կայսերական Պանքա» անուն անգլ. սեղանաւորական ընկերութիւնը Թեհրանի անգլ. դեսպանատան բողոք բարձած է այն նոր դաշնագրին դէմ, որով պարսիկ կառավարութիւնը Թեհրանի կայսերական Փողերանոցը վարձու տուած է պարսկական ընկերութեան մը, որոյ պետն է ռուսահայ տունն Պ. Թումանեանցի: (Նախասահմանեալ անուն, [illegible] բառով կազմուած) Այս դաշնագրով, վարձակալ ընկերութիւնը մէկ անգամէն 50,000 թուման պիտի վճարէ, և տարին 120,000 թուման: Անգլ. Պանքային գանգատն այն է թէ այսպիսի կարեւոր արտօնութիւններ իրեն պէտք է տրուին:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԵՒ ՓՈՐԹՈՒԿԱԼԻ միջեւ այսօր խնդիր մը կայ: Ինչպէս երբեմն Կարոլեան կղզեաց Գերմանիոյ կողմէ գրաւման խնդիրը պղտութիւն յառաջ բերած էր ընդ մէջ Սպանիոյ և Գերմանիոյ և իրաւախոհութեամբ վերջացած էր, կ'ըսուի թէ հիմակ ալ Գերմանիա Հարաւային Ափրիկէի մէջ Փորթուգալի ունեցած Լօրէնսօ Մարքուէս գաղթականութիւն իւրացնել կ'ուզէ, այն կողմեր գերման տարրն ստուարացած ըլլալով:

ՀՈՎԷ անգլ. մեծ զրահաւորն որ Սպանիոյ եզերաց վրայ խրած էր, մեծաւ ճարտարութեամբ ազատուեցաւ և ապահով տեղ մը տարուեցաւ, նորոգուելու համար: Ծովակալը խնդակցութեանց արժանացաւ.

ՆԻՒ ԵՈՐՔ ԹԱՅՄԶ ամերիկեան թերթը ծախուեցաւ դրամատէր ընկերութեան մը, որ վճարեց երկու միլիոն տոլար: Ընկերութեան գլուխն է Պ. Չարլզ Ֆլինդ, հարաւային ամերիկացի մեծ վաճառականն ի Նիւ Եորք:

ՖՐԱՆՑ ԵՈՍԷՖ ԿԱՅՍՐ որոշեց զի կայսերական գերդաստանէն Ռէնիէ արքեդուքսն որ Իտալիոյ Թագաւորին և Թագուհւոյն արծաթեայ ամուսնութեան ներկայ պիտի ըլլայ պաշտօնապէս՝ չայցելէ ի Վատիկան:

ՊԻՍՄԱՐՔ ԻՇԽԱՆ իւր ծննդեան տարեդարձին առթիւ ներկայացող Շլեզվիկի պատգամաւորութեան ըսաւ ի միջի այլոց. «Կարեւոր է Գերմանիոյ ազգային համար որ զօրութիւնն ու մեծութիւնը միանան Կայսեր անձին վրայ: Երկար կեանք պէտք է մաղթենք իրեն: Երկար կեցցէ՛ Կայսրն»: —Այս խօսքին այն մեկնութիւնը կը տրուի թէ ծերունի քաղաքագէտը Կայսեր հաշտութեան շնորհը վերստանալ կը բաղձայ:

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ. —Փարիզի և Պերլինի լրագիրք կը շարունակեն վիճաբանիլ Թղթակից Պ. Պրանտէսի Ֆրանսայէ արտաքսման խնդրոյն վրայ: Ֆրանսացի ոստիկանապետն Անխէռի կը յայտարարէ թէ Պ. Պրանտէս և իւր ընտանիք չքարկոծուեցան մեկնած ժամանակ: Տգու խօսք է այդ, որ չէ ստուգուած: Այս առթիւ Մինսթեր կոմսի Փարիզի դեսպանութենէ հրաժարման զրոյց ելաւ, բայց հերքուեցաւ:

ՊԵՐԼԻՆԻ պաշտօնաթերթն հրատարակեց կայսերական հրամանագիրն որով Գերմանիա 152,228,147 մարքի նոր փոխառութիւն մը կը հանէ, որոյ 52 միլիոնն 3 $^0/_0$ով և մնացեալն 3 կամ $3\frac{1}{2}$ $^0/_0$ ով:

ՍԵՐՊԻՈՅ նոր վարչութիւնն, որ Պ. Ռիսթիչ խմբապետի կուսակցութեան կը վերաբերի, նորընտիր Երեսփոխանութեան մէջ Արմատականաց և Ցառաջդիմականաց վրայ ընդ ամէնն ինն քուէի մեծամասնութիւն ունի եղեր: Ըսել է թէ այս փոքրիկ երկիր իւր ներքին հանդարտ և տեւական կացութիւնը վերագտած չէ տակաւին:

ՄԷՑԻ պաշտպանութիւնն աւելի ևս զօրացնելու համար, գերման կառավարութիւնը փոքրիկ թորփիլանաւեր հաստատեց Մօզէլ գետին վրայ, Մէցի առջեւ:

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՄՆՏՈՒԿՆԵՐԷՆ եւ առնուած գումարներ՝ ի Ֆրանսա՝ յանձնուած դրամներէն աւելի եղան 160 միլիոն ֆր. յուլ. էն մինչեւ ապրիլ սկիզբն: Այս բան նախորդ նախարարութեան գանձային յոռի մատակարարութեան վերագրուելով, կ'ըսուի թէ նոյն վարչութեան դէմ դժգոհութեան պատճառներէն մին ալ այս դէպքն էր:

ՈՒԼՍԴԵՐՑԻՔ կը շարունակեն իրենց հանդիսաւոր և հրապարակային արտայայտութիւնները, մերժելու համար իռլանտական ծրագիրը:

Պ. ՄԷԼԻՆ չյաջողեցաւ վարչութիւն մը կազմելու, զի թէպէտ Պ. Քառնոյի համակրանքը վայելող անձնական բարեկամներէն է, բայց իւր սկսած մաքսապաշտ քաղաքականութիւն Ֆրանսական ժողովրդեան անխտիր ամէն դասերուն մէջ գոհունակութիւն չէ պատճառած իւր յառաջ բերած արդիւնքը, և վախցուած է որ մի քանի կառավարութեանց (մանաւանդ Սպանիոյ) հետ յարաբերութիւնք աւելի չձգտին՝ մաքսապաշտ անձ մը վարչապետ կարգուելով: Այս նկատումներով ահա Պ. Մէլին չէ գտած իւր յուսացած աջակիցները:

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն յառաջիկայ երկուշաբթի օր պիտի ընդունի Զատկական տօնին առթիւ կրօնականաց ու աշխարհականաց շնորհաւորական այցելութիւնները ի Պատրիարքարան:

Քաղաքական Ժողովն չորեքշաբթի օրը ի նիստ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Վսեմ. Մաքսուտ Սիմոն պէյի: Ժողովն զբաղեցաւ յարաբերական խնդիրներով:

Կարնոյ գաւառական ընդհանուր ժողովոյ կողմէ վիճակին Առաջնորդի ընտրութիւնը կատարուած և ուղարկուած էր տեղեկագիրը, ծանուցանելով Գեր. Ղեւոնդ եպիսկոպոսի ընտրութիւնն ի պաշտօն Առաջնորդութեան վիճակին: Ժողովն օրինաւոր գտաւ տեղեկագիրն և իւր մասին հաստատելով ընտրութիւնն, յանձնեց Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր՝ Կրօնական Ժողովոյ ևս հաղորդել տեղեկագիրն և կատարել Առաջնորդի հաստատութեան համար հարկ եղած գործողութիւնները:

Ազգ. Պատրիարքարանի շէնքին վերաշինութեան համար պատրաստուած ճարտարապետական տեղեկագիրը չորեքշաբթի օրը Քաղաքական Ժողովին մատուցուեցաւ: Ժողովն որոշեց որ Պատրիարքարանի կիցը գտնուած սան յատակագիծն ևս պատրաստուի: Ժողովն իւր յառաջիկայ նստին մէջ նկատողութեան պիտի առնու այդ տեղեկագիրն և ըստ այնմ որոշում մը պիտի տայ:

Երէկ, Ազգ. Պատրիարքարանի երկրորդ գործակատար Ցարութիւն էֆէնտի Գասպարեան Ոստիկանութեան Դուռը գնաց և արգելարանի (Թէվգիֆխանէ) ու կեդրոնական բանտին մէջ գտնուող հայ բանտարկեալաց դրամական նուէրներ բաշխեց:

Վահան վարժապետ Տ. Մինասեան Պօյաճըգիւղի եկեղեցին կը մնայ Զատկի տօներուն առթիւ:

Թիֆլիզի թերթերէն՝

Մարտի 7-ին, կիրակի օրը, Կարա-Մուրզան Երեւանումն էր և առաջին անգամ հիմք դրեց իւր Երեւանեան քառաձայն երգեցիկ խմբին: Տեղը նշանակուած էր Գայեանեան դպրոցի դահլիճը. Ներկայ էին 50—60 մարդիկ և 10 էլ կանայք և օրիորդներ: Կարա-Մուրզան երկու ժամվայ ընթացքում ոչ միայն 60—70 հոգուց բաղկացած խմբի ձայները որոշեց, այլ եւ խոկյն և եթ սովորեցրեց մի երգ: Բոլորը զարմացած էին նորա ընդունակութեան վրայ: Կարա-Մուրզան նուագում էր երբեմն ֆիսգարմօնի և երբեմն ֆլէյտայի վրայ: Դաշնամուրը պակասում է: Շաբաթը մի անգամ գնալու է Երեւան և ամեն անգամ պարապելու է երկու դաս, իւրաքանչիւր դասն երկուսից մինչեւ երեք ժամով: Ցանկանում ենք ի սրտէ երաժշտագէտին աջողութիւն:

—Երեւանի թատերասիրաց խումբը պատրաստում է շուտով մի ներկայացում տալու: Առաջին անգամն է, որ Երեւանում պասի ընթացքում ներկայացում են տալիս:

—Անցեալները յայտնել էինք, որ Բագուաբնակ հայրուստների մի խումբ, որոնց մէջ առաջնակարգ տեղ է բռնում Պ. Մ. Թումանեանցը, իր հաշւով ուղարկում է երգիչ Պ. Արսէն Ամբրումեանին արտասահման՝ ձայնը կատարելագործելու: Պարոն Ամբրումեանն արդէն Թիֆլիսումն է և օրերս ուղեւորելու է արտասահման:

—Ներսիսեան դպրոցի հոգաբարձութիւնը մտադիր է եկող ուսումնական տարւանից աւելացնել ուսուցիչների ռոճիկները, դասացին նշանակելով այժմեան 50-60 ռ. փոխարէն 60-70 ռ.: Չի կարելի չը գովել հոգաբարձութեան այդ ցանկութիւնը:

—Մայրաքաղաքի լրագիրները հաղորդում են, որ Պ. Շահզամեանը այլեւս երգելու չէ կայսերական թատրոնի բեմի վրայ:

ՄԱՍԻՍ
ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
27 Մարտ 1893

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՆԱՆԱ [Խմբագրական] ԳՐԻԳՈՐ ԶՕՀՐԱՊ
ԼԵԶՈՒԱԲԱՆԱԿԱՆ (գրաբար եւ աշխարհաբար) ՏԻԹ. Յ. ԹԻՐԵԱՔԵԱՆ
ՄԱՆԿՈՒԹԵԱՆ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐ [Իմ դպրոցական կեանքէն] Ն. Ս. ԽՈՒԹԽՈՒՋԵԱՆ
ՀԱՄԲՈՅՐԸ—ԽՈՀԱՆՔ (Քերթուած Ֆրանսուա Գոբէի) Թարգմ. Ա. Գ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ
ՎԵՐՋԻՆ ԲԷՇՐԷՎԸ (Զաւթակահարի մը պատմութիւն) ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ
ԱԲԻԿԵԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆԻ ՔՆՆԱԴԱՏՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ ԳՐԻԳՈՐ ԶՕՀՐԱՊ
ՇԱԲԹՈՒԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Անդրէասեան, Սերովեան, Սրովեան, Ֆրէնկեան և Գալէմքեարեան ընտանիքներն ի խոր սուգ համակեալ կը ծանուցանեն զդառնալէտ մահ

ՄԵԾ. ՄԿՐՏԻՉ ԷՖԷՆՏԻ ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆԻ

Ազգականք և բարեկամք կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ յուղարկաւորութեան տխուր հանդիսին որ պիտի կատարուի վաղը, շաբաթ, 27 մարտ, առաւօտեան ժամ 4ին (Ը. Թ.) ի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ Մաքրիգիւղի:

Մաքրի-գիւղ 26 Մարտ 93

Կառախումբը Սիրքէճիէն կը մեկնի ժամ 9 ու կէսին (Ը. Ե.)

Փաստաբան Աւետիս էֆ. Սուրէնեան ստանձնած է Ծաղիկ շաբաթաթերթի խմբագրապետութիւնն:

Ծաղիկի վաղուան թիւը կը պարունակէ բաց ի այս շաբթուան Ազգային և Քաղաքական լուրերէն,

Ջենկուցումն, Ա. Ա. Սուրէնեան. — Զատազով. Առաջաւորաց պահքը, Ա. Ա. Սուրէնեան. — Շար Հայ կենսագրութեանց, Դր. Մարգարեան. — Արեւելեան վէպեր. Բաղդաւորը, Ա. Ա. Սուրէնեան. — Կենսագրութիւն Եաղուպ Ամիրայի, Ա. Յ. Այվազեան. — Վէպիկ (Յատկեկեց առաջ վար նայէ), Թարգ. Եւգինէ Պալըգճեան. — Դայլի առաւօտը (բանաստեղծութիւն), Արշակ:

Ծաղիկի տարեկան բաժանորդագինն է 50 ղրուշ: Հատը 40 փարա: Դիմել առ Տնօրէն-Հրատարակիչ Յ. Գ. Փալագաշեան, Կ. Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Շէյխ-իւլ-Իսլամ խան:

515 1—1

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. —Սանիյէի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ կայս. [illegible] պաշտօնատան թարգմանիչներէն Անճէլօ էֆէնտիի:

Կարնոյ նահանգին վերաքննիչ ատենի պատժական ճիւղին նախագահ անուանեցաւ Ահմէտ Լութֆի էֆէնտի, ընդհանուր դատախազ վերաքննիչ ատենի նոյն նահանգին, և իրեն յաջորդեց Բէշիր պէյ, նախկին ընդհանուր դատախազ վերաքննիչ ատենին Էնկիւրիի:

Գարասի գաւառին նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանեցաւ Գասըմ Թէվֆիգ էֆէնտի:

Ատանայի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանի Հուգուգի ճիւղին նախագահ անուանեցաւ Արիֆ Հիքմէթ պէյ, նախագահ նախնական դատարանին Գասթամունիի, և իրեն յաջորդեց Նեսիպ էֆէնտի, նախագահ նախնական դատարանին Ատանայի:

Մանիսայի օսմանեան ընդհանուր հիւպատոս անուանեցաւ Պ. Բայօ, օսմանեան պատուակալ հիւպատոս նոյն քաղաքին:

Ադրիանուպոլսոյ Օրթաքեօյ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Եօմէր Շէրիֆ պէյ, գայմագամ Էյրիպէքիի:

Տրապիզոնի Խոբէք գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Մէհմէտ Խայրի էֆէնտի, գայմագամ Ֆաթսէի, և իրեն յաջորդեց Ալի Րիզա էֆէնտի, գայմագամ Խոբէքի:

Ատանայի նահանգին կեդրոնական Նաիպ անուանեցաւ Արիֆ էֆէնտի, նախորդ Նաիպ Պէյպազարի:

Տրապիզոնի Կիրասոն գաւառակին Նաիպ անուանեցաւ Մէհմէտ Էմին էֆէնտի, նախորդ Նաիպ Պիրէճիկի:

Սեբաստիոյ Հաֆիզ գաւառակին Նաիպ անուանեցաւ Մէհմէտ Նուրի էֆէնտի, նախորդ Նաիպ Ջերմիկի:

Եաֆայի Նաիպ անուանեցաւ Մէհմէտ Սադուլլահ էֆէնտի, նախորդ Միւֆթի կազէի:

Առաջին կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Մէքքէի Շէյխ Աթիլ փաշայի:

Առաջին կարգի Օսմանիյէ՝ Քաղաքապետ Րըզվան փաշայի:

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Ցունաց Պատրիարքարանի Մօսկուայի փոխանորդ Տ. Արսէնիոսի:

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Տոքթ. Ֆօթիադիսի, մասնագէտ կոկորդի, քթի և ականջի հիւանդութեանց:

Գեղարուեստից շքադրամ՝ Պրուսայի նահանգին Տէֆթերտար Խալիտ պէյի, որ բերած է՝ Խըրգայի Շէրիֆի գահլիճին համար պատրաստուած կապերսն ինչպէս նաեւ նոյն կապերսը պատրաստող Հասան աղայի և Ֆաիզ ու Ցիգրան էֆէնտիներու:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵՆՈՒՑՄՈՒՆՔ. —Երէկ, հինգշաբթի, Հէսի Բարձր. իշխանը իւր հետեւորդաց հետ կայս. պալատ գնաց և տեսակցեցաւ Վեհ. Սուլթանին հետ: Նոյն տեսակցութեան ներկայ գտնուելու պատիւն ունեցան գերմանական դեսպան Բառօլին իշխանը և կայս. պալատան պաշտօնատարք:

—Քարբերդի կուսակալը մարտ 24 թուականաւ հեռագրած է Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին՝ թէ Մալաթիոյ ու շրջակայից մէջ երկրաշարժի ցնցմունք կը շարունակուին: Երկու օր առաջ ցերեկուան ժամ 3ին Հիւսնիմանսուրի ու շրջակայ երեք գիւղերու մէջ սաստիկ ցնցմունք զգացուելով, արդէն փլասուած 40-50 տուներ, յարդանոց մը և ուրիշ շէնք մը մասամբ փլեր են: Բարեբաղդաբար մարդու կորուստ չէ պատահած: Մալաթիոյ գաւառին միւս կողմերուն մէջ երկրաշարժի ուրիշ արկածներ չեն պատահած:

—Գարատաղի կառավարութիւնը Տանիլօ պատուանշանի առաջին աստիճանը նուիրած է Ցէթինէի օսմանեան դեսպան Ահմէտ Ֆեվզի պէյի և նոյն պատուանշանի երրորդ աստիճանը՝ նոյն դեսպանատան երկրորդ քարտուղար Մուստաֆա Նազըմ պէյի:

Հելլենական կառավարութիւնը Ս. Փրկչի պատուանշանին չորրորդ աստիճանը նուիրած է Սէլանիկի քարանթինայի բժիշկ Տոքթ. Տօպէրմայէրի:

Կայս. Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշանաց գործածութիւնը:

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ. — Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը, Բարձր. Սպարապետն և Ներքին գործոց Վսեմ. Նախարարն երէկ կայս. պալատ երթալով ստացան Վեհ. Սուլթանի հրամանները:

—Քաղաքապետ Վսեմ. Րըզվան փաշա նախընթաց օր կայս. պալատ երթալով շնորհակալութիւն մատոյց իրեն շնորհեալ առաջին կարգի Օսմանիյէ պատուանշանին համար և արժանացաւ կայսերական մեծարանաց:

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ. — Իտալական դեսպան Բօլօյիանօ կոմսն երէկ Բ. Դուռն երթալով յաջորդաբար տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և Վսեմ. Խորհրդականին հետ:

ԶԱՏԻԿ. — Ցունաց Պատրիարքարանն երէկ զարդարուն կողովներու մէջ դրուած կարմիր հաւկիթ և չէօրէկներ մատոյց [illegible] կայսերական գահոյից:

ՇԻՔԱԿՕՅԻ արուեստահանդէսին օսմանեան պատուիրակ՝ կայս. պալատան թարգմանիչներէն Հագգը պէյ երէկ իրիկուն մայրաքաղաքէս մեկնեցաւ արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով:

Հագգը պէյ ստացաւ Վեհ. Սուլթանի հրամանները և մեկնելէ առաջ տեսակցեցաւ Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Վսեմ. Թէվֆիգ փաշայի հետ:

Հագգը պէյ Փարիզի, Լոնտոնի ու Լիվըրբուլի ճամբով Ամերիկա պիտի երթայ և արուեստահանդէսին բացումէն չորս օր առաջ Շիքակօ պիտի գտնուի:

ՀԻՃԱԶԻ կուսակալ Ահմէտ Րաթիպ փաշա հեռագիր մը ուղղելով ի կայս. պալատ շնորհակալութիւն մատուցած է իրեն շնորհեալ կայս. աւագ թիկնապահի բարձր տիտղոսին համար:

ՄԱԼԻԲԷԻ պաշտօնատան մէջ երէկ յանձնաժողով մը ի նիստ գումարուեցաւ ընդ նախագահութեամբ Ելմտական Նախարար Վսեմ. Նազըֆ փաշայի և ելմտական խնդիրներու վրայ խորհրդակցութիւններ կատարեց:

ՄԱԼԱԹԻԱՆ կը գրեն թէ Քարբերդի կուսակալ Էնիս փաշա, որ Մալաթիա կը գտնուի, երկրաշարժին պատճառած վնասները կը քննէ և ամեն կերպիւ կը հոգայ պէտքերն արկածելոց, որք բարեմաղթութիւններ կ'ընեն վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին:

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ. — Պարսից Շահը [illegible] պատուանշանի առաջին աստիճանը շնորհած է մայրաքաղաքիս պարսկական դեսպանատան խորհրդական Միրզա Հիւսէյն խանի և ընդհ. հիւպատոս Միրզա Իսմայիլ խանին: Նոյն պատուանշանի երկրորդ աստիճանը՝ դեսպանատան առաջին թարգման Ցովհաննէս խանին, և այլ և այլ կարգի պատուանշաններ՝ դեսպանատան պաշտօնէից:

ՀԷՍԻ Բարձր. իշխանն իւր հետ ունենալով կայս. թիկնապահ Ահմէտ Ալի փաշան, երէկ այցելեց Տօլմա Պաղչէի պալատը և յետոյ պտոյտ մը կատարեց ի Բերա, ի Ղալաթիա, ի Վօսփոր և ի Պոլիս:

Երէկ գիշեր գերմանական դեսպանատան մէջ շքեղ հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ իշխանին: Ներկայ էին բարձրաստիճան անձինք ոմանք, դեսպանք և գերմանական դեսպանատան պաշտօնեայք:

ՏՊԱԳՐՈՅ ԳՈՐԾԱՐԱՆ.—Մայրաքաղաքիս տպածոյի (պամուկ) վաճառականք մտադիր են գործարան մը հաստատել տպածոյի համար և այս առթիւ յանձնաժողովութեան գիր մը պատրաստելով պիտի մատուցանեն ձեռնհաս իշխանութեան:

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ վարչութիւնն չորեքշաբթի օրը հետեւեալ երկու շրջաբերական հեռագրերն ուղղեց քարանթինայի կայաններուն.

Որոշմամբ առողջապահական բարձրագոյն խորհրդոյ, Ադալիա ծովեզրէն (Նէպքի ու Թայշանի միջեւ գտնուած մասը) եկող նաւերուն համար հաստատուած տասնօրեայ քարանթինան ջնջուած է և անոր տեղ հաստատուած է, մարտ 23/ապրիլ 4էն սկսեալ մեկնող նաւերուն համար, բժշկական խիստ այցելութիւն մը որ պիտի կատարուի առողջապահական բժիշկ գտնուող նաւահանգստի մը մէջ:

—Համպուրկէն և Էլպայի նաւահանգիստներէն եկող նաւերուն համար սահմանուած բժշկական այցելութիւնը ջնջուած է ներկայ շրջաբերականիս ընդունելութեան թուականէն սկսեալ:

Կ. Պոլիս 24 մարտ 1893

ՈՃԻՐՔ.— Նախընթաց օր, Ալի անուն պարսիկ մը որ կը գտնուէր Կուրճի ընկերութեան Բէյ[illegible] շոգենաւին մէջ, յանկարծ կը նետուի Աթիլէ անուն Թուրք կնոջ մը վրայ, որուն զարպաս ընել կուզէր անշուշտ: Շոգենաւուն չուրջը ծովուն վրայ գտնուող ոստիկան մը, Քէրիմ էֆէնտի, իմանալով այս կռիւ վարմունքը, կուզէ պարսիկը ձերբակալել, որ՝ իւր գրգռեալ ուղեղով դաշոյն մը կը հանէ և կը յաջողի խոյս տալ շոգենաւէն: Նաւահանգստի պաշտօնեայք ետեւէն կ'իյնան ու ձերբակալելով զայն բանտ կը տանին:

—Երեքշաբթի գիշեր, Բերայի ճաշարաններէ միոյն սպասաւորը, Մանոլ, Քումպարաճի փողոցէն անցած պահուն, երկու չարագործներ վրան կը յարձակին և կը յափշտակեն անոր քսակը որ երկու օսմ. ոսկի կը պարունակէր, յետոյ խոյս կուտան, չգիտնալով, ափսո՛ս, որ Մանոլին գօտիին մէջ չորս հարիւր հատիկ կարմրուկ ոսկիներ կը հանգչէին: Կարեւորագոյնը չմոռնանք: Այդ գիշերային յարձակման թելադրիչն է եղեր... կին մը՝ Աթինա:

—Նոյն իրիկունը, Լէոն անուն մարդ մը վիրաւորուեցաւ անծանօթ անձերու կողմէ, որոց մին, Ռաֆայէլ, ձերբակալուած է: Չգիտցուիր այս ոճրին շարժառիթը:

ՑՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ խառն ժողովը շաբթուս մէջ արտասովոր նիստ մը ըրաւ Երէյլիի մետրապոլիտին նախագահութեան ներքեւ, մասնաւորապէս զբաղելու համար վերջերս մեռնող հարուստ Սագըզցիի մը ժառանգութեան խնդրովը: Բուռն վիճաբանութենէ ետք, ժողովականներէն Պ. Եօրկիատիս մեկնեցաւ սրահէն, և գնաց Պատրիարքին բողոքել իւր պաշտօնակիցներէ ոմանց ընթացքին դէմ: Այս միջադէպին վրայ, Պատրիարքն հրամայեց որ նիստը դադրեցնեն, յաջորդ օրը շարունակելու համար:

ԽԱՇԽԱՇ ԵՒ ՇԱՔԱՐ.— Եւրոպիոյ մէջ, շաքարի գինը զգալի բարձրացում մը ունեցեր է և խաշխաշի գինն՝ անկում մը:

ՍԵԲԱՍՏԻԱՅԷՆ կը գրեն առ [illegible], թէ նահանգին Իտարէի Ժողովը դատաստանի ենթարկած է տեղւոյն նամակատան մէկ քանի պաշտօնեայներն՝ որք կայս. անձնական Գանձուն սեպհական հինգ հարիւր ոսկինոց աւանդի մը կորսուելու խնդրոյն առթիւ ամբաստանուած են:

ՈՃԻՐ ՄԸ Ի ՍԵԲԱՍՏԻԱ. — Սեբաստիոյ գաւառական թերթին մէջ կը կարդանք թէ Եղտիլիոյ շրջակայ մէկ գիւղէն Մալիքօղլու Ցակոբ դանակեր ու գլխէն վիրաւորեր է Գալայճըօղլու Ցակոբը, որ իւր առած վէրքէն մեռեր է: Տքթ. Գէորգ Շիրինեան տեղեկագիր մը տուեր է թէ մեռեալը կաթուածէ մեռած է, սակայն այս վերջինոյն ազգականաց բողոքին վրայ՝ դիազննութիւն մը կատարուած և հաստատուած ըլլալով որ Ցակոբ իւր առած վէրքէն մեռած է, ընդհանուր դատախազն հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է թէ՛ ամբաստանելոյն և թէ Տքթ. Շիրինեանի նկատմամբ օրինաց տրամադրութիւնն ի գործ դնելու համար:

ԷՍԿԻՇԷՀՐԷՆ կը գրեն թէ ոչխարի միսի գինն, որ ցարդ երեք ղրուշի կը վաճառուէր, անցեալ շաբթու ութի բարձրացեր է:

ՊԷՀԻՇՆԻԻ ելմտական պաշտօնեայ Քեւորքէ էֆէնտի, կըսէ Սապահ, որ իրեն դէմ եղած բողոքներու վրայ առժամապէս պաշտօնէ դադրեցուցուած էր, յետ քննութեան անպարտ ճանչցուած ըլլալով՝ իր պաշտօնին մէջ վերահաստատուեր է:

ՊՐՈՒՍԱՅԻ մէջ վերջերս երկրաշարժի ցնցմունք զգացուեր են, սակայն ո և է վնաս չէ պատահած:

ԼՈՒՑԻԻ գործարանի մը կառուցման պիտի ձեռնարկուի ի Քիւչիւկ Չէքմէճէ:

ԿՌԻՒ.—Նախընթաց գիշեր Պոլսոյ Շահզատէ Պաշը թաղին մէջ կռիւ մը ծագեցաւ Մէհմէտ Թէվֆիգ, Րաշիտ, Հասան, ու Վաճիտ էֆէնտիներու միջեւ: Ասոնցմէ Թէվֆիգ դաշոյնով վիրաւորեց Վաճիտը, որ իւր կողմէ դաշոյնի հարուած մը տուաւ Թէվֆիգին: Ոստիկանք վրայ հասնելով վիրաւորեալները հիւանդանոց փոխադրեցին: Րաշիտ ձերբակալուեցաւ, իսկ Հասան փախաւ:

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ Վսեմ. նախարարը խիստ հրամաններ տուած է ձերբակալելու համար կարգ մը չարագործներ որք ամայի փողոցներու մէջ թափառելով անցորդներ կը կողոպտեն: Ոստիկանութեան պաշտօնեայք սկսած են գործադրել այդ հրամանը:

ՏԷՐՍԻՄԻ կառավարիչ Սալիհ փաշա իւր պաշտօնատեղին ժամանած է:

ՂԱԼԱԹԻՈՅ մաքսատան խուզարկիչք ([illegible]) յետ այսօրիկ իրենց քննած ապրանքներուն վրայ կնիք մը պիտի զարնեն, յորում նշանակուած է «Կալաթա կէօմիւրիւքիւնտէ պագըլմըշ տըր»:

ԳՈՂ ԿԻՆԵՐ.—Պոլսոյ Շուկային ոստիկանք նախընթաց օր երկու գող կիներ ձերբակալեցին՝ Խայրիյէ ու Նէսիպէ, որք երկու քոյրեր էին: Ասոնց վրայ խուզարկուելով գտնուեցան մետաքսէ ու պարզ կտաւէ 40 ի չափ թաշկինակներ, մաս մը թաւիշ և այլ նիւթեր: Երկու գող կիներն Ոստիկանութեան Դուռը տարուեցան:

ՄԵԾ ՊԱՐԳԵՒԸ.— Ստուգուեցաւ այն լուր, թէ Ռումէլիի երկաթուղւոյ վերջին վիճակահանութեան մեծ պարգեւը (600,000 ֆրանք) շահած են Սպարապետի Դրան մէկ քանի պաշտօնեայներ որք ընկերակցութեամբ պարտատոմս մը գնած էին: Ասոնցմէ մէկ քանին նախընթաց օր Օսմ. Պանքան երթալով, օրինական զեղչէն ետք ստացան իրենց ինկած բաժինը, 400ական ոսկի:

Կ. ՊՈԼՍՈՅ Արուեստահանդէսին շինութեան ծախուց նպաստելու համար յայտնի է թէ Շիրքէթի Խայրիէի շոգենաւերու տոմսակաց մէկ մասին վրայ տասը փարաի յաւելում եղած է և մէճիտիյէն ալ 19 ղրուշի կ'առնուի: Արդ, այդ կերպիւ յառաջ գալիք հասոյթին ի հաշիւ Շիրքէթի կողմէ ամեն ամիս Մալիյէի յանձնուելիք գումարը վեց հազար ոսկի կը հաշուի:

ՍԱՐԱ ՊԷՌՆԱՐ

Աշխարհահռչակ դերասանուհին Բէշթա կը գտնուի այս պահուս, և երկրորդ անգամ ըլլալով մայրաքաղաքս պիտի այցելէ ապրիլ 12/24ին, Վէքաոի թատրոնին մէջ հօթը ներկայացում տալու համար:

Տիկին Սարա Պէռնարի խումբին պետը՝ Պ. Կլաշէր, մայրաքաղաքս եկած է արդէն և այս ներկայացման պայմաններուն վրայ կը բանակցի Վէքաոիի Տնօրէնութեան հետ:

ՖՈՆԴՕՐՏԻԱ

Ֆոնդօրտիայի Տնօրէնութիւնը կը հաղորդէ մեզ թէ Զիկ-Զակ կոչուող լարախաղացներու եւ մարմնամարզիկներու խումբն այս գիշեր յոյժ շահեկան ներկայացում մը պիտի տայ, նոր յայտագրի մը համաձայն: Զիկ-Զակներու առաջին ներկայացումը որ տեղի ունեցաւ չորեքշաբթի գիշեր, մեծ յաջողութիւն գտած է արդէն:

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՎԻԵՆՆԱ, 6 Ապրիլ. — Պարսկաստանի դեսպան Նարիման Խան, որ Թէհրանէն Վիեննա դարձաւ, հերքեր է այն լուր թէ Շահն այս տարի ևս Եւրոպա պիտի այցելէ:

ՓԱՐԻԶ. —Երեսփ. Ժողովը, կառավարութեան խնդրանօք, քուէարկեց ելմտացոյցն իւր նախկին վիճակին մէջ անփոփոխ: Ծերակոյտն, որ մինչեւ ապրիլ 25 դադրեցուց նիստերը, գումարուածին պէս ի նկատ պիտի առնու ելմտացոյցը:

ՕՏԵՍԱ. — Կակարին իշխան թողուց իւր անունը կրող շոգենաւային ընկերութեան տնօրէնութիւնը:

ՍՈՖԻԱ. — Իշխանը պիտի ամուսնանայ ապրիլ 8/20ին: Իւր բացակայութեան միջոցին կրթական նախարար Պ. Ժիվքով իշխանական տեղապահի պաշտօն պիտի վարէ:

ՊԵՐԼԻՆ. — Գերմանական նոր փոխառութեան հանման գինն է եղեր 86.80 առ 100:

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 26 Մարտ

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ		
3 ամիս Լոնտրայի վրայ		110 $^3/_8$
3 » Փարիզի »		22 $82^1/_2$
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՈՆՍՕԼԻՏԷ		
Երէկ երեկոյ զոց. [Մնաց. Դ. Սէրի]		— —
Բիրայի մէջ	»	24 25
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	24 $25^1/_2$
Կէս օրին		24 26
Թանզիմաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ		— —
» » ժամ 5ին		83 38
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ		
Փոխառութիւն	Ա. Սէրի	56 25
»	Բ. »	34 87
»	Գ. »	25 06
ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ		
Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	5 18
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	8
Պանք տը Բօնս.	» »	4 32
Սօս. Նաւաժ ա Վափէօր	» »	4 30
Րէժի	Օսմ. Ոսկի	16 32
Թրամուէյ	» »	585
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	» »	505
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	$94^1/_4$
Բաժնեթուղթ Լաւրիօմի		64

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 6 Ապրիլ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	97 02
» » $4^1/_2$ %	106 60
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սէրի Դ.	22 37
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	482 50
Բրիօրիթէ Թիւքը (1890)	436 25
Օսմանեան Երկաթուղի	94 75
» Րէժիի բաժնեթուղթ	380 62

Գանք Օթօման		606 10
Քրէտի Լիօնէ	Դ.Կ.	771 25
Իտալական Ռանթ 5 %		93 40
Եգիպտական միացեալ		509 37
Չէք Լոնտրայի վրայ		25 135
Օսմանիյէ Օսմանեան բօնսօլիտէ)		385 62

ԼՈՆՏՈՆ, 6 Ապրիլ

Անգլ. բօնսօլիտէ			98 68
Օսմ.	»	Սէրի Դ.	22 25
»	»	» Ա.	56 25
»	»	» Բ.	34 87
»	»	» Գ.	23 75
Օսմ. փոխառութիւն 1871			101 50
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լոն)			98 50
Պանք Օթօման			14 12
Այտընի երկաթուղի		Ն. Ք.	16
Գասապայի երկաթուղի			15 50
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիյէ)			101 12
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890			— —
Տօմանիալ (փոխառ. Ռոշիլտ)			104
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ			25 324

ԲԱՐԻԶ ԲԷՒՐԻԹ ՊՈՒՐՍ

ԲԱՐԻԶ, 7 Ապրիլ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	96 91
Եգիպտական միացեալ	— —
Օսմ. բօնսօլիտէ Սէրի Դ.	22 40
Օսմ. երկաթուղի	94 75
Օսմ. Ռէժի	381 25
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	— —
Բրիօրիթէ Թիւրք	— —
Պանք Օթօման	608 43
Օսմանիյէ	— —

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԱՆԳԼԻՈՅ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

Մտահոգութիւնը որ կը տիրէր ժամանակէ մը ի վեր Անգլիոյ հրապարակին վրայ՝ հուսկ ուրեմն վերջ գտաւ անցեալ շաբթու. գործարանք իրենց այնչափ բաղձացեալ դռները վերաբացին վաճառականաց առջեւ եւ իրենց ծխանները վերստին սկսան ամպերու մէջ ծրարել առեւտրական բոլոր կարեւոր կեդրոնները. բայց կ'երեւայ թէ պարագաները խօսք մէկ ըրած են Ներկայ տարին առեւտրական ձախորդ տարի մը ընծայելու. հիմակ ալ գործող կայ՝ գործ չ'կայ։ Հնդկաստանի, Չինու եւ Ճաբոնի վիճակի յանձնարարութիւնները՝ որո՛նք միայն կարող էին կշտացնել մեծափոր գործարանները՝ կ'ուշանան ու կ'ուշանան եւ մինչեւ իսկ գործարանաց վերաբացումէն առաջ տրուած յանձնարարութիւնք կա՛մ բոլորովին ետ կ'առնուին եւ կա՛մ մեծապէս կը կրճատուին. Նոյն ընթացքին կը հետեւին նաեւ Թուրքիոյ եւ այլ օտար երկրաց յանձնակատարք. պատճա՞ռը կուզէք—գործարանապետները, մի՛շտ գործարանապետները, որոնք իրաց արդի վիճակէն օգտուիլ կ'ուզեն՝ անհամեմատ բարձր գներ պահանջելով։

Որքան եւս այս տարի մասնաւորաբար եւ ընդհանրապէս ուրիշ շատ մը երկիրներու առեւտուրները նուազած ըլլան՝ այսու հանդերձ բոլորովին կայուն վիճակի մը չեն կարող դատապարտուիլ. ուստի յանձնարարութեանց չգոյութիւնը ո՛չ այնչափ գործոյ նուազութեան՝ քան գնոց ծայրայեղութեան պէտք է վերագրել։

Մանածի վրայ շատ քիչ գործ եղաւ, որովհետեւ բամբակի ու մանածի արդի գներն իրենց համեմատական տարբերութիւնը կորսնցուցած են՝ այս վերջնոյն անհաւասար ոստումներուն պատճառաւ. վաճառականք առ այժմ խոհեմութիւն համարած են իրենց պէտք եղածին չափ միայն յանձնարարել, քանի որ յաճախորդք ալ իրենց կարգին նոյն զգուշաւոր ընթացքը կը բռնեն հանդէպ վաճառականաց։

Ինչ որ ըսինք մանածի համար՝ նոյնը կը յարմարի նաեւ մանիֆաթուրային. խասայի վրայ գրեթէ բնաւ գործ եղած չունի. տպածոյ եւ գունաւոր կտաւները թերեւս քիչ մը աւելի բաղդաւոր համարուին այս մասին, զի վերջերս ասոնց վրայ բաւական գործ եղաւ, ի մասնաւորի Հնդկաստանէն։

Արծաթ մետաղն եւս որ, ինչպէս ուրիշ առթիւ քանիցս յիշեցուցած ենք, կարեւոր դեր մը կը խաղայ Արեւելեան երկրաց (Հնդկաստանի, Չինաստանի եւն.) յանձնարարութեանց մէջ՝ քանի ժամանակէ ի վեր երեսը ճերմակ հանած չունի. վերջին շաբթուն միայն, ռուփին ⅛ բէնս վրայ դրաւ, ինչ որ դարձեալ բան մըն է՝ եթէ սակայն կարենայ այս գնոյն վրայ հաստատ մնալ։

Առեւտրական այս ընդհանուր անշարժութեան մէջ՝ ո՛չ սակաւ յուսահատեցուցիչ է ֆօնտէօի գնոց բարձրութիւնը եւ դրամազեղչի ու տոկոսի սակին յաւելումը. ամսոյս վերջերը շատ մը առեւտրական թղթերու պայմանաժամերը լրանալու մօտ ըլլալով՝ վճարողք հարկադրուած են անպատճառ դրամ հայթայթել, ինչ սակով ալ որ ըլլայ. ուստի Անգլիոյ Պանքան այս ընդհանուր խնդրանքը գոհացնելու համար անցեալ շաբթու ոսկւոյ մեծկակ պաշար մը հրապարակ հանեց։ Այսու հանդերձ, կարճ պայմանաժամերով փոխառութեանց սակը % 2½ էն պակաս չէր, աւելի երկար պայմանաժամուց համար % 3—3½ պահանջուելով։ Պանքայի եռամսեայ թղթերը՝ % 1⅝ով, իսկ հասարակ սեղանաւորական թղթերը՝ % 2—2¼ ով կը զեղչուէին, ինչ որ շատ աժան չէ Լոնտրայի հրապարակին համար։

Գալով պետական արժեթղթոց՝ որո՛նք, ինչպէս յայտնի է, ո՛չ մէկ երկրի առեւտրական վիճակէն կախում ունին, վերջին եօթնեկին մէջ զգալի բարեփոխումներ կրեցին. Յունականք որ վերջին քանի մը շաբաթներ շարունակ ետ ետ կ'երթային՝ անցեալ շաբթու սկսան բարձրանալ. Եգիպտական % 5 պետական եւ 3½ % միացեալ արժեթղթք լաւ բանուկ էին. Օսմանեան արժեթղթոց մէջ, եգիպտական տուրքով երաշխաւորեալներն ½-¾ վրայ դրին եւ Գօնսօլիտէին Սէրի B ն 1 միութիւն եւս վրայ դնելով բարձրացաւ 35ի. Սպանիական արժեթղթք եւս բացառաբար վրայ դրին, իսկ այս ընդհանուր յաւելման մէջ՝ անշարժ կը մնան Ռուսական, Հոլանտական եւ Իտալական արժեթղթերը։ Պանք-Օթօմանի բաղդն ալ բանուկ էր, ⅛ վրայ դնելով՝ 13 11/16 յանգեցաւ։

⁂

Բերքերուն մէջ, շաքարի ու խահուէի վրայ գործ չեղաւ գրեթէ. վերջինէն 1000 պարկի մօտ ծախուեցաւ անցեալ եօթնեկին մէջ՝ 77 շիլին 9 բէնսի. ասոնց երկուքին ալ հրապարակը շաբթուս կը փակուի Զատկական տօներուն պատճառով։

Թէյը այս պահուս մեծ ոգեւորութիւն ստացած է եւ բաւական լեցուն գներով կը ծախուի. անցեալ եօթնեկին մէջ զանազան տեսակէ վաճառուեցաւ 9600 հակ, որոյ մեծագոյն մասը 8000 հակ ընտիր տեսակէն. գներն էին, տեսակի ազնուութեան համեմատ 8½, 11½, 14½, 19¼, 22½, բէնս. իսկ ստորին տեսակին գներն 4½, 5¼ բէնս։

Ծէհրիի վրայ յիշատակութեան արժանի գործ չկայ։

Իսկ աֆիոնը, ա՛յն աֆիոնը որ քանի մը տարի առաջ ամբողջ տուներ կործանեց, այժմ սկսած է գլուխը բարձրացնել՝ կարծես ծիծաղելու համար իր պատճառած աւերումներուն վրայ. մեռելական վիճակէն յանկարծ կեանք կ'ստանայ, առանց համոզիչ պատճառի. զի ապահով եղէք թէ այս մասին եղած այլ ընդ այլոյ զրոյցները ամէն նշանակութենէ զուրկ են. պիտի բարձրանա՛ր՝ բարձրացաւ. այս գաղափարը աղէկ մը տպաւորելու ենք մեր մտքին մէջ որպէս զի միշտ զգուշութեամբ, միշտ վերապահումով գործենք. բերքերը վտանգաւոր խաղալիքներու կը նմանին, անոնց հետ շատ կատակ չըլլար. մինչեւ հիմա մեր վաճառականաց կրած վնասները՝ մեծ մասամբ արդիւնք են չափազանց անձնվստահութեան. հեռուները ինչ կ'երթանք. կը գտնուին Իզմիրցիներ, որո՛նք կը կարծեն թէ Ֆրանսայի վաճառականք իրենց հաղորդակցութեան բոլոր դիւրութիւններովը հանդերձ իրենցմէ ուշ կ'իմանան բերքերու գնոց վրայ եղած փոփոխութիւններն եւ կը փութան անոնց ձեռքէն ձրի գներով ապրանք խլել. այս տեսակ գաղափարներ պարզապէս ծիծաղելի են. արդէն պէտք է յիշենք թէ Պոլսոյ եւ Իզմիրի առեւտրական ոգեւորութիւնը հաւասար ոյժով չզգացուիր Անգլիոյ հրապարակին վրայ, մինչդեռ ամենէն աւելի պէտք էր որ հոն տեսնուէր այդ ոգեւորութիւնը քանի որ սպառող կարեւորագոյն հրապարակը Անգլիան է, բայց գուցէ Անգլիացիք ալ Իզմիրցիներէն ուշ պիտի տեղեկանան իրաց վիճակին։ Աֆիոնի գնոց բարձրացումը ի հարկէ մենք սիրով կ'ողջունենք, զի մասնաւորապէս իբր Թուրքիոյ բերք՝ աֆիոնը որչափ բարձրանայ՝ ա՛յնչափ շատ ոսկի կը մնէ ի Թուրքիա, բայց ինչ որ մեր վաճառականական դասուն զիտել տալ կ'ուզենք՝ սա է թէ պէտք չէ բնաւ արդի յաւելումէն շլանալով յախուռն գործողութեանց ձեռնարկել. անցեալին փորձառութիւնը միշտ աչքի առջեւ ունենալ հարկաւոր է. հնձոց նուազութեան կամ փճացման մասին եղած զրոյցք պայմանադրական բանաձեւեր են՝ որոց իսկական արժէքը վաճառականք մեզմէ աւելի աղէկ գիտեն, քանի որ իրենց գաւառացի գործակալաց կողմէ յերիւրուած են. եւ երբ այդ զրոյցներուն հաւատք ընծայելու ձեւեր կ'առնեն՝ պարզապէս ինքզինքնին խաբած չ՞ն ըլլար. ամէն տարի այս զրոյցները կը լսուին, բայց ի լրանալ հնձոց, կը տեսնուի որ ընդհանուր քանակութիւնը սովորականէն կամ քիչ մը աւելի է՝ կամ քիչ մը պակաս, ինչ որ ինքնին չէ կարող հրապարակի գնոց վրայ վճռական ազդեցութիւն ունենալ. աֆիոնի գինը ինչպէս որ հիմա բարձրացաւ՝ կրնայ նոյնպէս ալ իջնալ, ուստի մեր կարծիքով, փոխանակ ծայրայեղ շահադիտութիւններ ընելու՝ մեր վաճառականք խոհեմութիւն ըրած կ'ըլլան իրենց ապրանքը ձեռքէ հանել՝ քանի որ այժմ կը շահին։

Ամերիկայի մէջ իսկ, ուր բերքի մը քանակութիւնը, հնձոց ապագայ վիճակը գուշակելու, ճշդելու ա՛յնքան կատարեալ ու գիտական միջոցներ կան՝ Ամերիկայի մէջ իսկ, կ'ըսենք, յաճախ կը պատահին հսկայ սխալմունքներ, խեղաթիւրումներ. Թուրքիոյ բերքերուն վրայ շահադիտութիւն ընելը կարգ մը դժուարութիւններ ունի. գլխաւորաբար, մեր արտադրած բերքերէ ոմանք կ'արտադրուին նաեւ ուրիշ երկիրներու մէջ, ինչպէս աֆիոնը, եւ բաւական չէ միայն մեր հնձոց վիճակը գիտնալ՝ բերքին ապագան գուշակելու համար. պէտք է նաեւ բազմակողմանի հմտութիւն ունենալ միւս արտադրիչ երկիրներուն հնձոց վիճակին վրայ՝ ինչ որ դարձեալ կը պակսի յաճախ. այս ամէնքէն յետոյ պէտք է նկատողութեան առնուլ սպառող կեդրոններուն տրամադրութիւնները, բան մը որ հազար ու մէկ դժուարութիւններ ունի—ա՛յնչափ, աֆիոնին համար։ Իրաւ որ այս խորհրդածութիւններով տաք ապուրին մէջ պաղ ջուր լեցուցած եղանք, բայց մտքերու արդի յափշտակութեան մէջ կարծենք հարկաւոր էր այսչափ մը յիշեցունել առեւտրական հին օրերէն։

Բուրդի եւ թիֆթիքի վիճակը սկսած է տակաւ բարւոքիլ. վերջերս երկուքին ալ հրապարակը ընդհանուր անշարժութեան կը մասնակցէր. բայց հիմա խնդրանքը սկսած է աւելնալ. իրաւ է թէ գնոց վրայ մեծ յաւելում մը տեղի չէ ունեցած տակաւին՝ սակայն, որքան որ կարելի է պարագայներէն գուշակել՝ ապագայն խոստմնալից կ'երեւայ։

⁂

Մետաղներուն մէջէն, հանքածուխը սկսած է մասնաւոր ուշադրութիւն հրաւիրել, մանաւանդ թէ գործարանց վերաբացումէն ի վեր, խնդրանքը զգալապէս աւելցած է. անցեալ եօթնեկին մէջ, ի Մանչէսթր հանքածուխի վրայ կարեւոր գործեր եղան. թօնէլայէն 6 շիլին 6 բէնսէն մինչեւ 7 շիլինի կը ծախուի հիմա։

Երկաթի վրայ շատ սահմանափակ գործեր եղան անցեալ շաբթու. ծեծուած երկաթին գինը 44 եւ ձուլածոյին 45 շիլին է այս պահուս։

Պղնձի վրայ ալ թէպէտ մեծ գործ չկար՝ բայց գիները հաստատ էին. կանխիկի հաշւով՝ 45.6.3, իսկ եռամսեայ պայմանաժամով 45.13.9։

Անագին գիներն եւս թէպէտ հաստատ էին՝ բայց վրան գործ չեղաւ։

Կապարին սպանիական տեսակը 9.16.3ի, իսկ անգլիականը 10էն 10 լիրա 2 շիլին 6 բէնսի ծախուեցաւ։

Սնդիկը նոյնը կը մնայ միշտ. ասոր վրայ եւս գործ չեղաւ անցեալ եօթնեկին մէջ։ Պ.

Գաւառական լուրեր

Կարինէն հետեւեալ կենսագրական տեղեկութիւնները կը հաղորդեն մեզ հանգուցեալ Յակոբ Աղա Հանէսեանի վրայ, որուն մահուան առթիւ կրօնական ու կրթական զանազան հաստատութեանց եղած 717½ ոսկւոյ կտակին մանրամասնութիւնները հրատարակեցինք չորեքշաբթի աւուր թուով։

Հանէսեան Յակոբ աղա բնիկ Արաբկիրցի էր, այլ շատ կանուխէն, ի տղայ տիոց, եկած եւ բնակութիւն հաստատած էր քաղաքիս մէջ, ուր եւ ձեռք բերած էր իւր մեծ հարստութիւնը՝ նախ վաճառականութեամբ եւ հուսկ ապա սեղանաւորութեամբ։ Ինքն եղած է իր բաղդին ստեղծիչը, թէեւ իւր գործառնութեանց մեծագոյն յաջողութիւնը կը պարտի հեռատես գործունէութեանն իւր կրտսեր եղբօր Թադէոս էֆէնտիի որ տակաւին կենդանի է։ Եթէ համեմատելու ըլլանք Կարնոյ առեւտրական անձուկ ասպարէզն եւրոպեան ընդարձակագոյն հրապարակներու հետ եւ ի կշիռ դնենք այս երկու ասպարէզներու վրայ յաջողութիւն գտած հարուստները, Հանէսեան եղբարց գործունէութիւնն անհամեմատելի իմն պիտի բարձրանայ։ Հանգուցեալն մօտ 75 տարեկան էր եւ հակառակ իւր ստացած դիրքին՝ պարզասէր էր եւ պարզակեաց, հակառակ նորութեանց եւ նորասէրներու, եւ անտեղեակ թէ՛ հեռուն եւ թէ՛ իր շուրջը ամէն անցած դարձին։ Ոտքէն մինչեւ գլուխը հնութիւն կը հոտէր, հին գաղափարներով, հին ձեւերով եւ հին տարազով։ Իրեն համար գոյութիւն չունէին ոչ դպրոց եւ ոչ ազգային վարչութիւնք, որոց երբէք ծառայած չէ իր կենաց մէջ, եւ որոց տուած է սակայն իրեն ինկած նիւթական բաժինն։ Երկիւղած բարեպաշտ. կը սիրէր իր ընտանեաց բոլոր անդամները եւ բարեկամները, որոց նկատմամբ քաղաքավարական ու պատուասիրական տեսակէտով ոչինչ չէր խնայեր։ Իսկ ասոնցմէ գեր ի վեր կը սիրէր իւր գործն, որոյ գլուխն էր շարունակ առաւօտուընէ մինչեւ երեկոյ՝ միշտ արթուն եւ միշտ գործօն, հակառակ իւր ծերացեալ հասակին եւ հակառակ իւր բարեկեցիկ վիճակին։

Հանգուցելոյն մէջ թէեւ հին մարդն մարմնացած էր բոլոր, սակայն մօտ չէր կրցած գործել այն վէս բնոյթն, որ ամբրայական խորախտութիւն կը կոչուի։ Բարի էր նա, հեզ եւ խոնարհ եւ չենք կարծեր որ ստգտանաց տեղ մը թողուցած լինի։

Ամէն բան ճշմարիտ խօսած լինելու համար հարկ կը համարիմ յայտնել թէ Կարնեցիք, մանաւանդ քիչ մը աւելի պահանջկոտ մասը նուիրատուութեանց շարքին մէջ Կարնոյ բաժինը շատ քիչ կը գտնէ, որ սակայն պայմանաւոր ալ է, գէթ կարեւոր գումար մը կ'ակնկալէր յանուն եկեղեցւոյ կամ Ազգ. վարժարանաց քաղաքիս, որուն կը պարտէր հանգուցեալն իւր նախանձելի յաջողութիւնն։ Բայց եթէ բաղդատենք իրենց պարտքը բնաւ չկատարող հարուստներու հետ, կարելի է ըսել լաւ է քիչ քան երբէք ինչ։ Եթէ երբէք պարագայք եւ գաղափարաց անձկութիւն չներեցին Յակոբ աղային ըստ արժանւոյն կատարել իր առ Ազգն ունեցած պարտականութիւնը, յոյս մեծ ունինք թէ իւր ազնիւ ժառանգորդք եւ մանաւանդ իւր մեծայարգ եղբայրն, որք ամենքն ալ բարեկիրթ եւ ներկայ լուսաւոր դարու մարդիկն են, լիովին պիտի լնուն իրենց այդ նուիրական պարտականութիւնը։ * * *

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆՆ

Ի ՎԻԵՆՆԱ

Ինչպէս արդէն ըսինք, չորս սանդուխներ կը ծառայեն հաղորդակցութեան։ Հիւսիսայինը տնօրէնութեան սանդուխն է որ անդաստակէն մինչեւ շէնքին գագաթը կը տանի. հարաւայինը յատկացուած է գործաւորներուն. միւս երկուքը կը գտնուին հարաւային գաւթին կողմնական մասին մէջ, մին վերապահուած բաժնին, միւսն ընդհանուր երթեւեկութեան համար։ Այս չորս սանդուխներէն զատ կան չորս վերելակներ, երկուքը պաշտօնեայներու, երկուքը ապրանքներու համար. այս վերջիններուն ամէն մէկը հազար քիլօ կրնայ վերցունել։ Հաղորդակցութեան այս միջոցներուն վրայ աւելցունենք հեռաձայնը։ Հեռաձայներու կատարեալ դրութիւն մը հաստատուած է. զանազան գրասենեակներն ու գործասենեակներն ամէնքն ալ միացած են կեդրոնական գրասենեակի մը միջոցաւ, այնպէս որ ոչ միայն տնօրէններն ու գեր-տնօրէնները կրնան հաղորդակցիլ զանազան գործասենեակներու հետ, այլ եւ այս վերջինք կրնան, առանց ժամանակի կորուստի, իրարու հետ հաղորդակցիլ։ Հիմակ այցելենք տպագրատունն եւ տեսնենք ի՛նչ տեղի կունենայ հոն։

Ակնարկ մը նետելէ ետք գլխաւոր ճակատին վրայ, որ կը գտնուի հիւսիսային կողմը եւ որ պսակուած է ձեւակերտական արձանախմբով մը՝ Աւստրիան ներկայացնելով պաշտպան Պատկերագրական Արուեստից, կը մտնենք մեծ դռնէն՝ երթալու համար ընդարձակ սրահ մը որ սակայն բոլորովին զուրկ է պերճանքէ։ Մէկ կողմէն կը տեսնուի յիշատակ վէմ մը, ցուցնող թէ շէնքը կառուցուեցաւ Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր իշխանութեան միջոցին. միւս կողմէն կը տեսնուին խեղ մը հարթ-քանդակներ որք կը ներկայացնեն տպարանին զանազան յարկերը. յետոյ, քանի մը աստիճան վեր ելնելով, այցելուն կը նշմարէ երկու մեծ խուցեր, որք կը ներկայացնեն տպագրական թանգարանը, ուր ամեն տպագրիչ աջանշանօք պիտի տեսնէ հրաշագան հաւաքածոյ մը յոյժ կարեւոր։ Անոր նկարագրութիւնը շատ երկար կ'ըլլայ, ուստի սա երեք նիւթերը նշանակելով կը շատանանք. նախ մեքենայի երկու փոքր կաղապարներ՝ որք կը ցուցնեն եղանակն որով արքունի խորհրդական Ալոյս Աւէր, աւելի քան քառասուն տարի առաջ, կը փորձէր տպագրել՝ թուղթի անվերջ պատառի մը միջոցաւ. յետոյ ձեռքի փոքր մամուլ մը փայտէ, այն իսկ որուն վրայ աշխատած է Եօզէֆ Բ. կայսր երբ, գահաժառանգ իշխան եղած ատենը (1755ին), աշկերտ էր վիեննացի Թրաթնըր տպարանապետին քով։ Տպագրական ուրիշ ոչ մէկ թանգարան կրնայ պարծիլ հետաքրքրական այսօրինակ առարկաներով։

Մտից սրահը ինչպէս նաեւ թանգարանը կը գտնուին տպարանին ստորին գետնայարկ անունով ծանօթ տեղն, որուն մէկ մեծ մասը իբր գրատուն կը ծառայէ։ Գրատուն ըսելով չի հասկցուիր թէ գիրք կը վաճառուի հոն, այլ գիրքերու մթերանոց մըն է։ Արդարեւ, կայս. տպարանին բոլոր հրատարակութիւնները պաշտօնական են, բաց ի Մոնարշի Օթրիշէն-Օնկառնաց անուն պատկերազարդ հրատարակութենէն, որուն տասներկուերորդ հատորն ի լոյս կ'ընծայուի այժմ եւ որուն գաղափարն յղացած եւ սկսած է հանգուցեալ գահաժառանգ իշխանն Ռուտոլֆ։ Այս ստորին գետնայարկը կը պարունակէ նաեւ մեծ խոհանոցն ու ճաշարանները, ուր քանի մը հարիւր անձինք կրնան սեղան նստիլ։ Իւրաքանչիւր պաշտօնեայ, կին կամ էրիկ մարդ, անդարար եւ չափաւոր ճաշ մը կրնայ ընել շատ աժան, վասնզի խոհանոցի վարչութիւնն պէտք չէ որ շահ ընէ, այլ միայն իր ծախսերը ծածկէ։ Կը հասկցուի թէ այս հաստատութիւն ճշմարիտ ծառայութիւններ կը մատուցանէ այն պաշտօնեայներուն եւ գործաւորներուն որք տպարանէն հեռու կը բնակին։

Այս յարկ շատ մը բնակարաններ կը պարունակէ. շարժիչ մեքենայներու պետին սենեակը, դռնապանինը, վերակացուինը, ջրանկիրներունը, որք իրենց տրամադրութեան տակ ունին հրդեհի մը պարագային բոլոր պէտք եղած գործիները։ Քառասուն կամաւոր ջրանկիրներու յատուկ վաշտ մը կայ, որ կը բաղկանայ տպարանին գործաւորներէն, եօթն ջրհաններով եւ յարակից գործիներով. ասկից զատ ջուրի երկու մեծ խողովակներ՝ իւրաքանչիւր յարկի նրբանցքները. ասկից զատ ջուրի երկու մեծ խողովակներ բերուած են գլխաւոր բակին մէջ եւ հինգ վեց աւելի պզտիկ խողովակներ՝ իւրաքանչիւր յարկի խողովակները։ Երկու վերակացուներ գիշերը կը հսկեն։ Հնչակներ եւ հեռաձայներ ամենուրեք իրարու կը հաղորդակցին, այնպէս որ հրդեհ մը ծագելուն պէս դիւրաւ կարելի է մարել։ Սա ալ ըսենք թէ շինուածքն անպայման է հրդեհի մը արագ ծաւալման, վասնզի ըստ մեծի մասին երկաթով եւ քարով շինուած է։ Ստորնայարկին գետինները անկիզելի կը մնան. կրախնձէ, ասֆալթէ եւ եփած հողէ կտորներով շինուած է։ Կաղնեփայտով յատակուած են միայն տպարանին տնօրէնին, դեր-տնօրէնին սենեակները, վարչութեան գրասենեակները, թանգարանն եւ ուրիշ քանի մը տեղեր։

Եթէ մառանն իջնէ, մարդ կը զարմանայ տեսնելով հոն լուսանկարչութեան գործատուն մը, որ կը գրաւէ չորս սենեակներ եւ ուր, յայտնի է թէ, ելեկտրական լոյսը արեւին տեղը բռնած է։ Թէ ինչո՞ւ լուսանկարչութեան համար այսպիսի վայր մը ընտրուած է, ահասիկ պատճառը։ Եօթնյարկեան շէնք մը, ուր կը բանին աւելի քան քսան եւ չորս տպագրական մեքենայներ, չորս անդադրում բանող մեքենաներ, եւ ուրիշ քանի մը ծանր մեքենայներ, վերին մասին մէջ չէր կրնար զերծ մնալ քիչ շատ մեծ ցնցումներէ, հակառակ շէնքին տոկունութեան։ Այս ցնցումներ վնասակար կ'ըլլային լուսանկարչական գործողութեանց. այսու հանդերձ ուրիշ աւելի կարեւոր նկատում մը կայ որով հարկ եղաւ այդ գործատունը մառանն հաստատել. տպարանը կրնայ ըլլալ որ կէս գիշերին հրաման ընդունի անմիջապէս լուսանկարներ հանել եւ անյապաղ շինել, օրինակի համար, ոճրագործներու կալվանօները. այս պարագաներուն մէջ, կարելի չէ օգտուիլ արեւին լոյսէն, որով կը բացատրուի այսպիսի տեղւոյ մը ընտրութիւնը։ Ասիկա արգելք մը չէ որ սենեակ մը չհաստատուի վերը՝ լուսանկարներու արտատպութեանց համար։ Ստորնայարկի լուսանկարչական գործարանը մասնաւորապէս յարդարուած է. սովորականին պէս մութ սենեակ չկայ, այլ մութ բաժանում մը. առարկական ապակին դրուած է պատին մէջ որ կը զատէ զայն ուրիշ բաժինէ մը ուր կը գտնուի ելեկտրական լոյսն։

Այս լուսանկարչատուն ամենէն հետաքրքրաշարժ տեղերէն մին է. դիրքը, փողոցին երեսէն վեց մեթր վար, շատ հետաքրքրական կ'ընծայէ զայն։

Մառանին մէջ պահեստի կաղապարներ դրուած են, որք թուով տասն հազար են գրեթէ, խնամով շարուած տախտակներու վրայ՝ իրենց փայտեայ զարդերով։ Կայ նաեւ չեզոք մթերանոց մը, որ կը պարունակէ առ նուազն 600,000 քիլօ տառ եւ կաղապար, եւ շատ լաւ կարգադրուած է, այնպէս որ պէտք եղած ամեն նիւթեր անմիջապէս կը գտնուին ձեռքի տակ։ Քովը կը գտնուի պահեստի քլիշէններն եւ կալվանոներն որք մէկ միլիոն հատ են, յետոյ կուգան վիմագրական քարերն ու թուղթի մթերանոցները։

Չորս ելեկտրաշարժիչները յարդարուած են գեղեցիկ եւ ընդարձակ սենեկի մը մէջ. իսկ այն փոքր շոգեշարժ մեքենան ալ որուն վրայ արդէն խօսեցանք, կը գտնուի ստորնայարկին։ Սենեակ մը պատրաստած են հոն պատառները ձուլելու եւ կաղապարները մաքրելու համար։ Վերջապէս կը տեսնուին երկու նորութիւններ որք հազուագիւտ են տպարանի մը մէջ. արեւմտեան կողմը բաղնեաց սրահ մը կայ էրիկ մարդոց համար եւ արեւելեան կողմը ուրիշ բաղնիք մը կիներու համար, իւրաքանչիւրին մէջ տասը ցնցղաջուրով։ Ահասիկ ճշմարտապէս բարեբաստ գաղափար մը գործաւորներու եւ գործաւորուհիներու հանգստութեան համար։

(Շարունակելի)

ԳԻՏԱԿԱՆ ՄԱՆՐԱԼՈՒՐՔ

ՋՐՕՍԱՍԷՐՆԵՐՈՒՆ ԳՈՅԺ ՄԸ. — Հիմա, այս մարտին մէջ իսկ, յորում գարունը դեռ մարտեր ունի մղելու ձմրան դէմ, ինչ մեծ տհաճութիւն կը պատէ ձեզ, երբ այն խոլ հովերը աչք բանալ չեն տար։ Եւ անոնք որ մտքերնին դրած են ամառը լաւ մը զբօսնուլ, ի՜նչ մեծ յուսախաբութիւն պիտի կրեն երբ իմանան թէ այս ամառ շատ մեծ փոթորիկներ պիտի ունենանք։ Խնդիրը լուրջ է սակայն։ Վիեննայէն գիտուն մը՝ Տօքթ. Մաքսր Ֆոն Թափլման երկնից մէտէօրաբանական դրութիւնը երկար բարակ քննելով գրեր է Ֆէլքորդի տնօրէնին թէ իւր կանխագուշակութեանց համեմատ այս տարի, գարնան ու ամրան, [illegible] ամենէն մեծ փոթորիկները տեղի պիտի ունենան։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Փարիզի բժշկական Ակադեմիային եղած յայտարարութիւններէն կը հետեւի թէ ոչ մէկ դեղ կրնայ դէմ դնել ինֆլուէնցային՝ մորիի ձկան իւղին պէս։ Գերազանց է ընդդէմ հազի, ցնցղատապի, յոյժ զօրացուցիչ է եւ գիրութիւն կուտայ, գործածելու է զայն կախաւ՝ ցուրտէն յառաջ եկած հիւանդութիւններուն առաջքն առնելու համար։ Ուրիշ ամեն մարքաներէ աւելի սա կը յանձնարարենք. «Հօկի իւղը» (եռանկիւնաձեւ սրուակներով) իբր լաւագոյնը, ամենէն ախորժելին եւ ամենէն անդարարը։ Կը գտնուի Թուրքիոյ, Ռումանիոյ, Յունաստանի, Եգիպտոսի եւ Սուրիոյ բոլոր դեղարաններն եւ ՀՕԿԻ քով, տէրը, Փարիզ, Քամթիլիոն փողոց, թիւ 2։

ԴԱՐՈՒՍ ՄԵԾ ԳԻՒՏԸ

«Կեանքի երիտասարդացում եւ երկարացում Կօլինօ էլիքսիրով, միակ անվտանգ դարման ընդդէմ «Անկարողութեան»։ Ուղեցէք Էլիքսիր Կօլինօյի վարչութենէն, Փարիզ, Ս. Լազար փողոց, թիւ 7, բացատրիչ տետրն, որ պիտի ղրկուի ձրիապէս։

Սրուակը՝ 20 ֆր. 3 սրուակը 50 ֆր.

Ի Պոլիս կը վաճառուի «Քանդիլճի» բրիտանական դեղարանը։

Ընդդէմ պնդութեան.— Վիշիի լուծիչ փոշի։

ԱԶԴ.

Սիմոն Դափամաճեանի հեղինակած գրեանց կեդրոնատեղին է Կ. Պոլիս Պալենց գրատունը [յաջորդ Ց. Դաւիթեանի]. գաւառներէն պէտք է դիմել ուղղակի յիշեալ գրատունը. Հաւաքածոյ մասն Ա. 5 ղրշ. մասն Բ. 7½, եւ նոր Բառարան հայ. լեզուի 15 ղրշ. մեծաքանակ գնողաց գոհացուցիչ զեղչ կը լինի։

Նոյն գրատան մէջ կը վաճառուի նաեւ Ց. Պալոնեանի Պատմ. Պոլսոյ Աղերու մէջ, գին 15 ղրուշ։ 523 1–5

ՏՊԱՐԱՆ, ԿԱՐԿԱՏՈՒՆ, ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ, ԳՐԱՏՈՒՆ

Գ. Պաղտատլեան

ՑԵՑԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ցայտնի է մեր բազմաթիւ յաճախորդաց եւ [illegible]

1/13 Փետրուար 1893

Կ. Պոլիս Սուլթան Համամ Ճատտէսի, 14

Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

ԿՈԶՄՈՍ Յ. ՊԷՅԼԻԿՃԵԱՆ

ԿՕՇԿԱԿԱՐ

ՆՈՒՐԸ ՕՍՄԱՆԻՅԷ ՄԶԿԻԹԻՆ ԴԻՄԱՑ

Շահկուլէ Պոնու, Թիւ 19

Եւրոպական վերջին նորաձեւութեան համապատասխան եւ ամուր ու նորեկ ընտիր ֆրանսական առաջին կարգի ապրանքներէ արական եւ իգական սեռի մեծ ու փոքր կօշիկներ պատրաստուած ըլլալով, ի մեցում մեր արհեստաւոր դասուն կը վաճառեմ խիստ համեստ գներով։ Յանձնարարութիւնք կ'ընդունիմ ամենէն նրբաճաշակ անձանց իսկ, եւ կարճ միջոցի մէջ անթերի կը կատարեմ չափաւոր գներով։

Կայ, ''Նաալըը,, եւ օրօրոցի մէջ ''Ծռած,, ոտքեր մասնագիտութեամբ իւիք կը դարմանեմ եզական եղանակներով, նաեւ պատուաւոր յաճախորդացս կը ծանուցանեմ, զատկական վերջին շաբթուն չի թողուլ իրենց յանձնարարութիւնները ի դիւրութիւն եւ ի ծայրայեղ հոգածութիւն։ 488 18—20

ԹՕՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿ.

Քայլօ շոգենաւը, նաւապետ Մաքֆըրմ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն աստ հասած է։

ՄԷԿ ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔԻ

ՊԱՏՐԱՍՏ ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԷՆ

Պատրաստ հանդերձեղինաց Օ ՔՌՈՒՍՄԱՆ վաճառատունն, Ղալաթիա, Եուքսէք քալտըրըմ փողոց, թիւ 94, Վօյվօտայի դիմացը, Վիեննայի սնանկացեալ ՔԱՈՒԼ ԼՈՒՎԻՆԿԸՐ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ապրանքներուն մեծաքանակ մթերքն, որուն արժէքն է 1,000,000 ֆրանք, տեղական իշխանութեան որոշմամբ կէս գնով գնած ըլլալով, այս անագին մթերք յատուկ շոգենաւով փոխադրուած է մեր Կ. Պոլսոյ վաճառատունն՝ ամեն գիներով ծախուելու համար։ Այս մթերք կը պարունակէ ճոխ զգեստներ էրիկ մարդոց եւ տղայոց համար, թիկնոց, տափատ, եւ այլն։ Ահասիկ մէկ փոքր ցուցակը.

20000 ԶԳԵՍՏ ի գին 75, 80, 85, 90, 95, 100, 120, 140, 160, 200 ղրուշի։

15000 ԹԻԿՆՈՑ ի գին 100, 105, 110, 120 և 140 ղրուշի։

15000 ՏԱՓԱՏ ի գին 30, 35, 40, 45, 50, 55 և 90 ղրուշի։ 511

12000 ՏՂԱՑՈՑ ԶԳԵՍՏ ի գին 35, 40, 45, 50 և 60 ղրուշի։

8000 ՆԱՒԱԶԻ ԶԳԵՍՏ ՏՂԱՑՈՑ ի գին 25, 30, 35, 40, 45 և 70 ղրշ.։

3000 ՈՒԸՏԷՆԿՈՏ, ԺԱՔԷԹ ԵՒ ԺԻԼԷ ի գին 100, 120, 130 և 140 ղրշ.։

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

ՀԱՃԻ ՊԱՊԱ

Պահչէ Քափու, Խօճա Էֆէնտի Խան

Այս մթերանոց Եւրոպայէն իրեն յատուկ գործարանէն ամեն տարի եղանակին համաձայն նորաձեւ եւ աժան պատրաստ հագուստներ բերել կուտայ չափահաս մարդոց, պատանիներու եւ փոքր տղայոց համար։ Այս տարի եւս ձեւաւոր եւ լաւ կերպասէ պատրաստ հագուստներ բերել տուած է։ Սոյն մթերանոցը դիմողներն ըստ առաջնոյն ամեն կերպիւ գոհ պիտի մնան։ 505 14–26

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

322

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,695,969
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 2,650,872

ՆՈՐԹՀԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,056,900
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 1,076,800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի փոխադարձ ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած [illegible] ընդարձակութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայ ցնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի վնասուց համար մինչև ցարդ վճարած գումարնին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքները և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 22 և 22 bis. սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ**, Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԵՐԻ

Նիզամիեէ էյլիսէ ոնպարը իչուն միւբայեա օլունմագ իւզրէ միւնագասաեա գօնուլաուզու վէ պէհէր Թօբը 34 ½ ղրշ.ա Թալիպի եօհտէսինտէ օլուպ մարթը րումինին 18ինէ գատար միւնագասաեա տէվամ խուլէճէկի մուգատտէմճէ իլան օլունան 25,000 Թօբ 8 կիրահ արշընտա ամէրիգան պէզինին իճրա օլունան միւնագասատա պէհէր Թօբը 32 ղրշ.ա Թէնզիլի իԹմիշ վէ մարԹը րումինին 25ինճի բէնճշէնպիհ կիւնիւ գարարը գաԹիսի վէ 27ինճի ճումա էրԹէսի կիւնի սախի 100տէ 5 Թէնզիլինին գապուլը մուգարրէր պուլունմըշ օլմաղլա իԹասընա Թալիպ օլանլարըն մագամը ճէլիլը Սէրասքէրի լէվազըմաԹը ումումիեէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 15 2—3

Փօլապ Իչինտէ Մէսար Պուրնունտա միւճէտտէտ կազինօ, Լանկատա գարագօլխանէ արսասընտա 3 ատէտ պարագա, Իւսկիւտարտա չաեիր անպարը իԹխալընտա էճզաճը վէ Փէսճի տուքեանլարը։

Պալատէ մուհարրէր մահալլարտան Մէսար Պուրնունտա վագը կազինօ սէնէլիկի 3,600 վէ Լանկատաքի պարագալար չէհրի 255 ղուրուշա Թալիպլէրի եօհտէսինտէ վէ էճզաճը վէ Փէսճի տուքեանլարընտան էճզաճընըն պէտէլը իճարը չէհրիսի 260 վէ Փէսճինին տախի պէտէլը իճարը չէհրիսի 120 ղուրուշ օլուպ Թարիխը իլանտէն իԹիպարէն կէլէճէք Նիսանըն 10ընճը կիւնինէ գատար միւզայէտէսի պիլիճրա պէտէլը իճարլարը հատտը լայըգընա պալիղ օլտուղու հալտէ իհալէսի իճրա օլունաճաղընտան Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի մուհասէպաԹ տայիրէսի չիւպէյի մուխասսալըսինէ միւրաճաաԹ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 14 3—3

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Երթեւեկ. Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի մէջ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՍԸՆԶ ԸՆԿ.

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօն.
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Պալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Պանթէր	1700
Աբօլլօ	5500	Կիդանօ	2200	Պլյանթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Րօլօ	1000
Արիօսդօ	[illegible]000	Կրօտօ	2200	[illegible]	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	4400
Պօրօտինօ	2200	Հիտալկօ	3300	Րինալտօ	3200
Պրաւօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8300	Համպէր	1200	Րոմէօ	2500
Գէյրօ	2600	[illegible]	5000	Րօզարիօ	3500
Գալիբսօ	2500	[illegible]	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	[illegible]	2000	Սանդիակօ	6200
Գադօ	2000	[illegible]	4200	Սարֆօ	2000
Գօմօ	2700	[illegible]	2200	[illegible]	2000
Չիքագօ	5000	Լէօ	2000	[illegible]	4300
Գլիօ	[illegible]500	Լէպանթօ	4300	[illegible]	3000
Գօլօմպօ	3400	[illegible]	3000	Թասսօ	1200
Տիդօ	2300	[illegible]	1500	[illegible]	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4600	[illegible]	900
Տուրօ	4800	[illegible]	6500	[illegible]	5000
Տրագօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
[illegible]	2600	[illegible]	3100	[illegible]	3600
Էլտօրատօ	3000	[illegible]	2000	[illegible]	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	[illegible]	200
Էրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	[illegible]	200
Ֆալքօն	800	[illegible]	4500	[illegible]	140
[illegible]	700	[illegible]	2000	[illegible]	120
[illegible] Մօնարք					8000
[illegible] Մօնարք					8000
[illegible] Մօնարք					3100

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ **Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՑՕ**
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան. Ղալաթիա

293

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՔԻՆԻՈՄԻ ԳԻՆԻ

Ա. ԼԱԲԱՌԱԳԻ

Դեղագործ անդամ բժշկ. ժողովոյն Բարիզու

ԼԱԲԱՌԱՔԻ ՔԻՆԻՈՄԸ կը միացունէ Քինքինայի կեղեւի բոլոր օգտակար սկզբունքներն, որոշեալ քանակութեամբ։

«ԼԱԲԱՌԱՔ ՔԻՆԻՈՄԸ» քինքինայի բոլոր յատկութեան խտացումն ու հաւաքածոյն է. Քինիոմի քանի մը կրամներ մի և նոյն արդիւնքը յառաջ կը բերեն ինչ որ կ'ունենան Քինքինայի քանի մը լիտրեր»

ՌՕՊԻՔԷ
Ուսուցիչ դեղագործական վարժարանին Բարիզու

«Ծանօթ կազդուրիչ դեղերուն ամենէն աղէկն է այս»

Տօքթօր ՎԱՀԻՐ
Գլխաւոր բժիշկ զինուորական հիւանդանոցաց Ալճէրիոյ

«Ա. ԼԱԲԱՌԱՔԻ ՔԻՆԻՈՄԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն օգտակար լրացումն է քինինի ընդհատ ջերմերու դարմանման համար. Մասնաւորապէս նշանաւոր արգիւնքներ կ'ունենայ հին ջերմերու և ճահճային ախտաժէտութեան դարմանման համար»

Ուսուցիչ ՊՈՒՇԱՌՏԱ

Ամառնային շոգերու կամ տաք կլիմաներու մէջ, մասնաւորապէս մԹնոլորտին ճնշողական ազդեցութիւնը կը վանէ։

Ա. ԼԱԲԱՌԱՔԻ ՔԻՆԻՈՄԻ ԳԻՆԻՆ ճաշէն յետոյ կ'առնուի իբր աղանդերի գինի, մէկ գաւաթ։

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ. Ի ԲԱՐԻԶ. ԺԱԿՈԲ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 19, ՏՈՒՆ Լ. ՖՐԷՌ

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

ԳԱՌՆԻԿ ԵՍԱՅԵԱՆ ԵՒ ԳՐԻԳՈՐ ԷՐՄԷՆԵԱՆ

Պոլիս Մեծ Շուկայ Պօզտօղան խան Թիւ 30
և կամ Եազմաճըլար Ճատտէսի Թիւ
13, 15, 17, 19, 21, 23

Վերոյգրեալ մԹերանոցներուն մէջ պատրաստ և յանձնարարուած ու եղանակին համաձայն ամէն տեսակ հագուստներ և կերպասներ կը գտնուին, որք Եւրոպայէ բերուած պատրաստ հագուստներէն և կերպասներէն քսան և հինգ առ հարիւր համեմատութեամբ պակաս գնով կը վաճառուին։ Այդ վաճառատան տէարց նպատակն է մրցիլ ի Պոլիս և ի Ղալաթիա վաճառուած հագուստներու ու կերպասներու հետ թէ՛ աժանութեամբ և թէ տեսակի ազնուութեամբ։ Կը խնդրուի արգոյ հասարակութենէն, որ նոյն մԹերանոցները դիմելով անձամբ տեսնէ ու հասկնայ վաճառուած նիւթերու աժան գինն ու լաւ տեսակը։

504 9—12

ՏԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻ

Տօքթօր Այէրի ջերմային հիւանդութեան, այսինքն՝ որ անխառն բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղէնաց, է դառնահամ և ազդու կազդուրիչ ամէն տեսակ Ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կու գան ճահճախառն վայրերու ջերմոտ կլիմայէ մը ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ապաքինիչ զօրոյգ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամեմատ արդիւնքը զօրոյդ գիտութեամբ։ Այս Ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կու գան օդին մէջ լողացող Թունաւոր անտեսանելի նիւթոց միջոցաւ, որք Թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն զայն և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և [illegible] կեր, և արեան Թունաւորումն. որոց առ անուններ [illegible] նշուած է. ջերմ և տարփուտ, Թագաւոր ջերմ, [illegible] ջերմ, ընդհատեալ ջերմ, մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մԹնոլորտն ապականեալ և Թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճահճախառնաբարբեալ վայրերէ մահահոտ նիւթով, կամ բաց աղբանոցներէ և ականներու ծակերէն ելած Թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղը կը ջնջէ այս անտեսանելի նիւթոց կամ հեղձերու ազդեցութիւնը և զանոնք կը գտնէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ դեղ է ածութիւնն ստուգապէս անվտանգ և անվրէպ է և օգտակար զօրոյգ, միայն Թէ տրուած հրահանգի համեմատ գործածուի. կը ծախուի Մինասեան և նորաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա. Կ. Պոլիս։

350

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Ս. ՇԹԱՅՆ

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ՀԱՆԴԵՐՁՆԵՐՈՒ

Մարդոց, Տղայոց, Կանանց, Օրիորդաց և փոքրիկ աղջկանց համար

Քարաքէօյի հրապարակը, Թիւ 20, մեծ վաճառականն Պորսաի և Եէնի Ճամի փողոց, Թիւ 8, Թիւնէլին մօտ։ Աշնան եւ ձմրան եղանակներուն համար մեծաքանակ հանդերձներ բերուած են ՄԱՐԴՈՑ, ՄԱՆՉԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ

Վերջին նորելուկի ձեւերուն այնքան ճոխ և բազմազան մէկ ընտրութեամբ որ աչքանշացուցիչ պիտի առԹէ որչափ ընտիր ճաշակի, տեսակի և դիմացկունութեան նոյնչափ ալ հանդերձներու գնոց դերագոյն աժանութեանն կողմէ։

Կանանց, օրիորդաց և փոքր աղջկանց զգեստներու ՊԱՍՆԱԻՈՐ ՑԻՒՂԸ որք կը պարունակեն մեծաքանակ մանԹօներ, բաճկոններ, բէլերիններ (ժաքօնէզ) մետաքսեայ աստառով և առանց աստառի, սուգի զգեստներ, ուղեւորութեան մանԹօներ, անջրանցիկներ, երկար և կարճ վիզիԹներ, Թաւշապատ և մուշտակաւոր ժաքէԹներ, մուշտակաւոր ռաԹոններ, ինչպէս նաև մեծ մԹերք օրիորդներու, փոքր աղջկներու և մանուկներու համար, ամենընտիր ճաշակով և վայելչութեամբ։

Գիները շուրմանալի չերթալ համեստ են 354

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԿԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց
Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ շքադրամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդէսին մէջ.

Քսան տարուան յաջողութիւն յԻտալիա, յԱմերիկա, ի Հնդկաստան, յԱրեւելս և յԵգիպտոս.—Շքադրամ 1885ի Անվերսայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մէլպուրնի և Պրուսէլի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատելֆիոյ, 1873ի Վիէննայի մի ջազգային ցուցահանդէսներուն մէջը։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԿԱ առողջապահական ամենէն ծանօԹ ըմպելին է.—Շատ բժիշկներէ կը յանձնարարուի իբր զգուշական դարմանական ճահճային երկիրներու տենդերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և քոլէրայի։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԿԱՆ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը գրգռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գլխու պտոյտը, ջղային ցաւն և մելամաղձութիւնը։

Այս ըմպելիք, բոլոր ծանօԹ ըմպելիներէն և ամէններէն գերազանց, կ'առնուի ամեն օր ճաշէն առաջ իբր ախորժաբեր։ Ճաշէն յետոյ, ազդու մարսողական է։ Կարելի է խառնել զայն վերմուԹի, գինիի, Սելձի ջրոյ և խահուէի հետ.

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԿԱՆ, ինչպէս և նոյն տան վերմուԹը, կը գտնուի գլխաւոր անուշարարաց, նպարավաճառաց և գինեվաճառաց քով։

Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՈՄԻ և ՐԷՔՔԻԱ 2218

ԾԱԽՈՒԻ ԿԱՄ ՎԱՐՁՈՒԻ

Ալէօնի բնակարանն ի Պէօյիւքտէրէ (աւստրիական նախկին դեսպանատուն)։ Այս բնակարան կը պարունակէ փայտաշէն մեծ տուն մը քարափին վրայ, Թիւ 30. Թրքական բաղնիք, պարտէզ, պատշգամներ, անտառ, այգեստան, քէօշկ, և վազուն ջուր ընդունարաններով. ամբողջին տարածութիւնն է 70250 քառակուսի կանգուն։

Տեղեկութեան համար դիմել առ Պարոն Է. տը Հիւպ., ի Բերա, Լինարտի փողոց, Թիւ 28։ 418 20—24

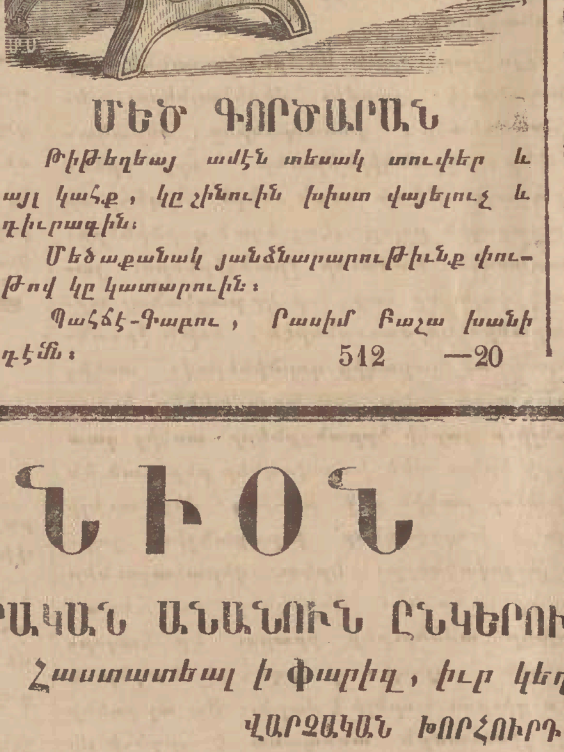

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Թիթեղեայ ամէն տեսակ տուփեր և այլ կահք, կը շինուին խիստ վայելուչ և դիւրագին։

Մեծաքանակ յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։

Պահճէ-Գաբու, Րասիմ Բաշա խանի դէմը։ 512 —20

ՍԷՅՏԷԼ ՆԱՈՒՄԱՆ
ՏՐԷԶՏԱ
(Սաքսոնիա)

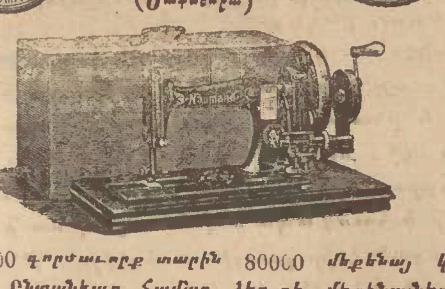

1400 գործաւորք տարին 80000 մեքենայ կը շինեն, Ընտանեաց համար ձեռքի մեքենաներ։ Դերձակներու և կօշկակարներու համար ոտքով շարժող մեքենաներ։ Կարի մեքենաներու ամենէն լաւ տեսակը

ԾԱՆՕԹ—Սաքսոնիայի և Նաումանի բուն իսկ մեքենաներուն վրայ վերոյնշանակեալ մետալները նկարուած են։

Թուրքիոյ ընդհանուր գործակատար Մ. Ժ. ՄԵՐՃԱՆ Ֆ. Պոլիս, Պահճէ Գաբու, Մէյտանճըք փողոց Թիւ 54 և 56 489 8—26

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ուրբ. ամսոյ երկու անգամ կը բանին Լիվէրբուլ և [illegible]

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ումպրիա	7718	Գաթալոնիա	4845
Էթրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Աւրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Աթլաս	2393
Սեֆալոնիա	5517	Սարագոսա	2166
Գալլիա	4809	Տարիֆա	2246
Սկիթիա	4557	Պալմիրա	2144
Ալեպպօ	2143	[illegible]	889
Քէտար	1876	Մարօքքօ	1855
[illegible]	1614		

Մարօքքօ շոգենաւը, Նաւապետ Ճօն Քինկ, Լիվրբուլէն աստ կը սպասուի դէպի ապրիլ 10։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՕԼԻ Գործակալ
Thomas C. Joly
Ասիքիւրասիոն խան Թիւ 40
Ղալաթիա

17

PAPIER FAYARD-BLAYN

Սպեղանեաց Թուղթ Ֆայեառ եւ Պլէյն, կէս դարու յաջողութիւն։ Գերազանց դեղ ի բուժումն հարբուխի, կուրծքի բորբոքման, յօդացաւի, ցաւերու, մկնացաւերու, վէրքերու, արտաքին ընտիր դեղ ընդդէմ հոսքերու և այլն։ Կը ծախուի բոլոր դեղարանաց մէջ. Սարտագրութիւն պահանջել։

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ամենազօր կազդուրիչն որ պարտին գործածել Ապաքինողները, Ծերերը, Կանայք, տկարակազմ Տղայներն և ամեն փափուկ անձինք։

Բաղկացեալ Մկանանց և Ջըղային ու Ոսկրային գրութեանց կազմութեան և զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով։

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄՍԻ ՀԻՒԹ ՖՈՍՖԱՏ ԸԼ ՇՕ

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դեղերու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դեղնութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամեն ցաւերու, փորհարութեան, Հիւծման, երկար ապաքինմանց, եւն. ի մի բան, Թուլութեան, Վտիտութեան, Ջղային ուժհատութեան ամեն վիճակներուն որոց չատեր չարաչար կերպիւ ենԹակայ են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ, Վիքթոր Հիւկօ փողոց 14—ԼԻՈՆ 438

Գործակալ և միակ աւանդապահ ի Կ. Պոլիս ՕԳԻՒՍԹ ՔԱՍԷՆԱ Ղալաթիա, Մումհանէ, Թիւ 86. փոքրաքանակ կը վաճառուի ամեն դեղարաններու մէջ և դեղավաճառներու քով։

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ՍՏԵՓԱՆՈՍԻ Կ. ԲԵԶՄԱՃԵԱՆԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Ղալաթիա, Մարքէ խան, Վօյվօտա փողոց Թիւ 2

Մեր դրամատունը կ'ընդունի առեւտրական կամ սեղանաւորական ամեն ձեռնարկ ի մայրաքաղաք եւ օտար երկիրներ, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով բաժնեթուղթի վրայ փոխատուութիւնք գանձմունք ստացումն յօտար երկիրս, վճարում տոկոսի կտրոններու եւ պանքանօթներու, ի հրամանի տոմսեր կը յանձնէ մեծ և փոքր՝ Ցունաստանի, Իտալիոյ եւ Թուրքիոյ վրայ։ Եւրոպական աէրութիւններէն երաշխաւորեալ վիճակահանութիւններու պարտաթուղթեր թէ կանխիկ թէ ամսական 20էն 100 ղրշ. վճարումներով եւ ամեն դիւրութիւնք յաճախ ըլլալ վիճակահանութեանց եւ շահերու գանձման քոնթրոլին։ Ի ստորեւ նշանակեալ պարտաթուղթերէն ամեն գնող առաջին վճարումէն ետեւ կ'ըլլայ պարտաթուղթին՝ պաշտօնագրով մը որուն կը միանայ պարտաթուղթին թիւը կրող նամակ մը և այդ թուականէն իրաւունք կունենայ ամեն վիճակահանութեան, և թիւն ելնելուն պէս իրաւունք ունի իր շահած գումարին ամբողջական վճարման։ Գնուած բաժնեթուղթին տոկոսները գնողին կը վերաբերին առաջին վճարումէն իսկ։ Աւելորդ է պարզել բոլոր առաւելութիւնն որ յառաջ կու գայ պարտաթուղթեր գնելու այս միջոցէն այն անձանց համար որք ամիսը փոքր դրամներ ունին տրամադրելի։ Եւ որք օգտակարապէս և երաշխաւորութեամբ կարող են ի կիր առնուլ իրենց փոքր խնայողութիւնները՝ յոյս ունենալով հարստութիւն չինել առանց զոհողութեան։ Միակ միջոց կարենալու ամիսը 20էն 100 ղրուշ տրամադրելի ընել պարտաթուղթերու գնման համար, առանց վնասու, նոյն իսկ եթէ բախտը նպաստաւոր չըլլայ ժամանակէ մը ետք կը տիրացուի տոկոս բերող պարտաթուղթի մը, 200էն 500 Ֆր. դրամագլխոյ մը։

ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԷ	Տարեկան վիճակահանութեանց Թիւը	Մեծ Թիւերուն գումարը	Քուբոնին տարեկան վճարումը	387
Յունաստանի Ազգ. Պանքան 4 %	3	Թիւ 27, Ֆր. 300,000	Ֆր. 16	ղրշ. 100
Քրէտիթ Իմմօպիլիէ տը Ֆրանս 3 %	6	,, 591, ,, 1,060,000	,, 15	,, 100
Անրուէսի քոմինալ փարիզի 3 %	4	,, 352, ,, 1,500,000	,, 12	,, 100
Քաէտի Ֆոնսիէ Եգիպտական 3 %	12	,, 312, ,, 1,500,000	,, 7.50	,, 50
Քրէտիթ Իմմօպիլիէ տը Ֆրանս անտոկոս	2	,, 444, ,, 314,000	,, 7. 5	,, 20
Անրուէսօն Քոմինալ Պրուսէլ քաղաքին	6	,, 141, ,, 295,000	,, 2.50	,, 20
Սամ. պարտաթուղթ անտոկոս	6	,, 300, ,, 3,600,000	,, ...	,, 20

ՌՈՅԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ

ԱՍԻՒՐԱՆՍ ՔՈՐՓՈՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720 ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան Անգլ. ոսկի **4,000,000**
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է » **35,000,000**

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ՋԵՂՉԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր գործակալս Ծ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ. Պահճէ Գաբու, Մէյտանճըք սօքաք, Ուիթալ խան.

140

ԼՈՒՆԻՕՆ L'UNION

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1828ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 6,700,000
Գանձելի ապահովագին (Բրիմ)	» 63,770,000
1890ի հասոյթք	» 15,000,000
Հրդեհի վնասուց վճարուած	» 160,570,000

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
Հաստատեալ ի Փարիզ, իւր կեդրոնավայրն, Պանք փողոց, 15

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

33

Պ. Պ.
- Ա. Տ'ԷՅՇԹԱԼ, Ֆրանսական Պանքայի երեսփոխան, Նախկին փոխ Ֆրանսական Պանքայի, Նախագահ Ֆաանսայի Հարաւային Երկաթուղեաց ընկերութեան, ՆԱԽԱԳԱՀ
- Ս. ՄԱԼԷ, Մալէ Եղբարց Դրամատունէն, Նախագահ «Բարի-Լիոն-Մէտիթէրրանէ» եր կաթուղեաց ընկերութեան, Նախագահ Օսմ. Կայս. Պանքայի, ՓՈԽ-ՆԱԽԱԳԱՀ ՈՒՆԻՕՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ.
- Թ. ՕՏԷՌ, Նախկին դրամատէր. Նախագահ Վիէյլ Մոնթանիէի և Լիէժի ափխահանաց ընկերութեան։
- ՀԻՒՐՍԷԼ, Նախագահ Մէլիւզինի Ծովային Ապահովագրական ընկերութեան։

ԴԷՇԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ՇԱՌԼԸ ՌՕՊԻԷՐ. Նախկին պետական խորհրդական, ՏՆՕՐԷՆ
Պօլօն Ժ. ՍԸՌԻԶ, Նախկին ելմտական քննիչ, ՓՈԽ-ՏՆՕՐԷՆ

Պ. Պ.
- Ս. ՃԷՅՄՍԸՆ, Հօթինկեր և Ընկ. դրամատեարց տունէն։
- Ֆ. ՄԻՇՕ, Նախկին Նախագահ Սէնի Առեւտրական Դատարանին, վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, վարիչ Ֆրանսայի Հիւսիսային երկաթուղւոյն։
- Հ. ՄԻՐԱԲՕ, Միրապօ Բաքար, Բիւրալի և Ընկ. դրամատեարց տունէն։
- Ա. ԹԻՐՆԷՅՍԸՆ, Լանտէ երկաթուղեաց Ընկերութեան վարիչ։
- Ա. ՎԷՐՆ, Վէրն և Ընկ. դրամատեարց տունէն, վարիչ Ֆրանսական պանքայի, ատենադպիր Ֆրանսայի Հիւսիսային երկաթուղեաց ընկերութեան, վարիչ Օսմ. պանքային։

ԿԵՆԱՑ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ԱԼՊԷՐ ՖԻՕ, Տնօրէն
ԷՕԺԷՆ ԼԸ ՍԷՆ, Փոխ-Տնօրէն

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1829ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ.	» 93,8
Կենաց համար վճարուած	» 59,000,000
Ապահովագրեալ գումարը	» 243,580,000

Ընկերութեան դրամատեարք ի Կ. Պոլիս. ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ.

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Մասնաւոր Տնօրէնն Կ. Պոլսոյ, ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ, Կալաթա, Մահմուտիէ փողոց, Քամանտօ Պանգայի դիմաց, Երամեան խան, Թիւ 2